

ELŐFIZETÉS

HELYBEN

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDEKEN

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK

10 soros polt. sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 10 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG.

Aradi és csanádi egyesül-
vessétek palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József utca 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓSEF.

Kedd, május 11.

Százötvenezer embert veszített a 3. orosz hadsereg.

Budapest, május 10. (Hivatalos). Nyugatgaliciából és Kárpátokból súlyos veszteségei mellett visszavert orosz harmadik hadsereg a két-felől nyomásnak engedve főerejével Sanok és Lisko körüli terepen van összeszorítva. Ezen tömeg ellen szövetséges hadseregek továbbra is sikeresen előrenyomulnak és nyugat felől kiküzdötték Wisalokán való átkelést, dél felől pedig elérték a Dwernik—Baligród—Bukovsko vonalat.

Nyugatgaliciai arcvonal északi szárnyán tegnap felsőausztriai, salzburgi és tiroli csapatok Debicától keletre és északkeletre eső több helységet rohammal elfoglaltak.

Nyugatgaliciában ejtett foglyok száma nyolcvanezerre emelkedett. Ehez járul még több mint húszezer fogoly, akik kárpáti üldözésből származnak. Orosz harmadik hadsereg, a melyik öt hadtestből (a kilencedik, tizedik, tizenkettedik, huszonnegyedik és harmadik kaukázusi hadtestből) valamint több tartalék hadosztályból volt összeállítva, esszerint csak foglyokban több mint egyszázezerembert veszített. Ha ehhez hozzászámítjuk a halottakat és sebesülteket is, az összes veszteség legalább százötvenezer emberre tehető. Hadianyagból, a melynek mennyisége még most sem tekinthető át, eddig hatvan ágyút és kétfélszáz gépfegyvert számoltunk össze.

Délkeletgaliciában harcok még tartanak. Ottyniától északkeletre eső magaslatokon ellentámadással ellenségnek egy nagy csoportját visszavetették. Hófer altábornagy, a vesérikai főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nagy angol-francia támadás Lille-től délnyugatra.

Berlin, május 10. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Tengerparton a dűnákban előbbrehaladtunk. Nieuport felé több ellenséges lövészárkot elfoglaltunk és géppuskákat zsákmányoltunk. Ellenségnek egy ellentámadása tegnap éjjel Lombartydéig jutott, de ezután ellenséget teljesen visszavertük.

Flandriában is tért nyertünk. Verlorenhoeknél 162 angolt elfoglaltunk.

Lille-től délnyugatra megkezdődött a nagy francia-angol támadás, a melyet feleletül galiciai sikerünkre már vártunk. A támadás Fleobaytól keletre Richelbourg-tól keletre Verneilles in Ableintől keletre, Carencynál, Meuvillenél és az Arras melletti St. Laurentnál elfoglalt állásaink ellen irányult. Az ellenség, a franciák, valamint a fehér és színes angolok, legalább négy új hadtestet vetettek harcba az azon vonalon már hosszabb idő alkalmazott erőkon felül. Mindamellett az ismételt támadásokat csaknem mindenütt az ellenség igen nagy veszteségei mellett visszavertük. Különösen áll az angolok támadási kísérleteire. Mintegy ötszáz hadifogoly került kezünkbe. Csak Carency Nieuville környékén sikerült ellenségnek lábát legelől levő vonalainkban megvetni. Ellentámadás rohamában van.

Steinabrucktól északra Fecht völgyben ellenséget, amely sűrű ködben követően állásunk előtt betéskelte magát, onnan támadással kiverítettük és árkaikat összeromboltuk.

Légihajóink egyike ma reggel a Themse torkolatánál levő Southland erődített helyre néhány bombát dobott.

Keleti hadszíntér:

Helzet változatlan.

Délkeleti hadszíntér:

Noha ellenség több ízben vasuton vagy gyalog sietve hozott új erővel megkísérelte üldözésünk tartóztatását, Mackensen vezérezredes (Generaloberst) hadseregcsoportjának szövetséges csapatai ellenséget tegnap állásról állásra visszavertek és több mint 12,000 hadifoglyot ejtettek és sok hadianyagot zsákmányoltak. Ezzel a május 2. óta csupán ezen hadseregcsoport részéről ejtett hadifoglyok száma több mint nyolcvanezerre emelkedett. Előcsapataink megközelítették a Siebnica szakaszt, elérték a Przesankit, valamint az also Wislokat. Üldözés tovább halad. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A tulerők bukása.

Arad, május 10.

Anglia ugyanaz volt a tengeren, a mi az orosz a szárazföldön: a tulerő. A milyen elbizakodottan terpeszkednek a földabroszon Németország és Ausztria-Magyarország mellett az orosz területek Európában és Ázsiában, a melyek amazokat sokszorosan fölülmulják, ugyanolyan arányt mutatnak a tengeri erő, a hajók száma és tonnatartalma, a hajójáratok kiterjedése tekintetében az angol és a német számok. Es ugyanakkor, a mikor az oroszokat a galiciai súlyos vereség teljesen megfosztja attól a rettogett hatalomtól és a fölénytől, a melyet az entente képzelt fölére, — ugyanakkor a Lusitania katasztrófiája arra a beismerésre kényszerítette a franciákat, hogy a brit flotta nem ura a tengernek.

A tulerő alul maradt a szárazföldön és a tengeren. A számra nagyobb, de lélektelen és gépfegyverekkel kergetett sereget letiporja az ügyesebb hadvezetés és az öntudatos harcokészség. Az ágyukkal és katonákkal megrakott hajóóriásokot pedig percek alatt megsemmisítik a gyors iramu haláltmegvető és félelmetes tenger-alattjárók, a német technika és a német hadvezetés csodálatos eszközei. Es akik annak idején nem vették elég komolyan a német admirális nevezetes hirdetményét, a mely az Angliát körülvevő vizeket haditerületnek jelenti ki, azok a Lusitania esetéből meggyőződtek ennek kemény, megfölebezheteretlen és kikerülheteretlen igazságáról. A Cunard, a melynek a Lusitania tulajdona volt, megsebzett göggel hirdeti ugyan, hogy egy másik hajója elindult a newyorki kikötőből, de a többi hajóstársaságok sorra közlik, hogy az amerikai hajójáratokat beszüntették.

Németország tanuságot tett arról

hogy nem dolgozik üres fenyegetésekkel, nem üz játékot a szavakkal. A tenger, amelyet haditerületnek jelölt ki, csakugyan az; ép olyan, mint a minő a szárazföldön az az ország-rész, amelyen csaták és ütközetek folynak. Amint a Nyugat-Galiciában, vagy Ypern környékén kockáztathatja az életét a polgár, aki municionszekéren, vagy páncélos vonaton akarná az utat megtenni az ágyutüzjárta területeken, ép annyira önként tették ki magukat a halálveszedelemnek, akik a német figyelmeztetés ellenére az ágyukkal fölszerelt és hadiszerekkel rakott angol hajókkal akarták az utat megtenni Amerikából Európába. Ha maguk nem voltak eléggé elővigyázók, vagy tájékozottak, akkor pusztulásukért a felelősség Angliát illeti, az angol tengerészet kormányzóit, akik tudták, hogy a tengeren minden angol hajó mily ellenséggel áll szemben, számíthattak a következményekre, és mégis elhittették a szerencsétlen utasokkal, hogy nem kell félnie a német tengeralattjáróktól: Anglia a tenger ura.

Az óriások meginognak... A kik sorsukat hozzájuk kötötték, velük buknak és elszörnyűködve nézik a csapások hatását, a melyek a Góliátokat érték. A nyugat-galiciai harcokban százezerre emelkedett a foglyok száma, a melyeket az oroszoktól zsákmányoltunk. A német hajóraj megállásra kényszerítette az oceanok egész forgalmát. Ezeket semmivé hazudni, letagadni nem lehet. Az erőviszonyoknak ilyen, előre nem várt alakulását pedig meg nem változtathatja semmisse. A kik pedig a tulerőkkel szemben a harcot önbizalommal és az erkölcsi igazság érvényesülésébe vetett szilárd hittel fölvetették és azt becsülettel és diadallal meg is

vívák, azoknak ezután sincs mitől tartani. A harc elején nem rettentett vissza és meg nem félemlített bennünket a nyers erőnek tulsulya. Azt, a mit ez a tulsuly a háboru eleje óta emberekben és hatalomban vesztett, a helyzetnek semminő alakulása nem pótolhatja és nem szaporíthatja megközelítően se annyira, hogy a háboru elején volt erőviszonyokat állítsa vissza. Bennünket és szövetségünket, akik a szárazföldi és tengeri tulerőkkel szemben megálltuk helyünket, az eddigi nehéz, de diadalmas harcok nemcsak megedzettek, de megisszoktattak az önbizalomnak arra a mértékére, a mely eddig sohase csatlakozott és a mely nyugodtan néz a jövő felé.

Vakbél-gyulladás után merevgörcs.

(Egy aradi főhadnagy tragikus halála.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 10.

Megrendítő körülmények között halt meg a mára virradó éjszakán Szabados Béla tartalékos népfelkelő főhadnagy, aki a polgári életben a Neuman Testverek gyárának volt a tisztviselője. A harminnégy esztendőit élt Szabados még a múlt év júliusában vonult be és augusztus végén a boszniai Kalinovikba rendelték az akkor még hadnagyi rangban volt népfelkelő tisztet. Egy hónapig zászlóalj segédtisztje volt az aradi népfelkelő zászlóaljnak, de azután csapatvezetőre osztották be és a múlt esztendő végén Kalinoviknál lefolyt tüközetekben kitüntette magát a főhadnaggyá léptették elő.

Néhány hónappal ezelőtt vakbél rohamai támadtak és előbb úgy volt, hogy Szerajevóban fogják megoperálni, de ő haza vágyott, mert otthon akarta magát a műtét alá vetni. Hétfőn operálta meg Zimmermann Károly dr. az aradmegyei közkórház igazgató főorvosa. A gyulladásban volt vakbél elválogatott. Ugy látszott, hogy Szabados fölépül, azonban pénteken este merevgörös (tetanus) rohamai támadtak és a vasárnapról-hétfőre virradó éjszakán kissenvedett. Halála okáról egymásnak ellentmondó hírek kerültek forgalomba a városban. Erre való tekintettel a kezelő orvoshoz, Zimmermann Károly dr.-hoz fordultunk felvilágosításért. Az igazgató a következő kijelentést tette:

— A most elhunyt Szabadosnak Boszniában három vakbél rohamja volt, majd pedig husmörgezése támadt. Bajai miatt Szerajevóban megakarták operálni, ő azonban hazakivándorolt. Hétfőn operáltam meg és a műtét egészen jól sikerült. Annyira jól, hogy már pénteken egészen könnyen érezte magát és nagyobb társaságot fogadott, melynek tagjaival vidáman elbeszélgetett. A seb minden reakció nélkül gyógyult be. Péntekről szombatra virradó éjszakán görcsök lepték meg Szabadosot s ezek a görcsök szombaton fokozódtak, amelyek aztán az éjszaka egy órákor meg is ölték. A jelek azt mutatták, hogy Szabadosnál merevgörös (tetanus) lépett föl. Ezt a föltevést igazolta a ma délután három órákor megtartott boncolás is. A boncolást én kértem, mert tudni akartam a halál okát. *Gidófalvy Béla dr.* törzsorvos ur megengedte a boncolást, amelyet *Aussterweil László dr.* végzett. A törzsorvoson kívül jelen volt *Bleier Géza dr. is.* A boncolás kétségtelenül megállapította, hogy Szabados halálát merevgörös okozta, amely hamarosan jelentkezett volna nála. A merevgörösnek a vakbél operációhoz semmi köze se volt és az én privát pechem, hogy Szabados most operáltatta meg magát.

— A kórházban azt hiszi — mondunk — hogy a tetanus csak nyílt sebben át történt fertőzés útján léphet föl. Igaz ez?
— Ez tévedés — felelte Zimmermann — mert az ugynevezett kriptogén tetanus nyílt

seb nélkül is jelentkezik. Vannak olyan tetanus esetek, amelyek nyílt sebre nem vezethetők vissza. Az orr, vagy a bél apró, picike sérülése is áthatolhatnak a kriptogén tetanus bacillusai. De az sem lehetetlen, hogy reumatikus eredete van ennek a merevgörösnek. Hogy Szabados mi módon szerzte a tetanust, azt a boncolás se tudta megállapítani, azt azonban kétségtelen bizonyossággal megállapította, hogy sebe már begyógyult.

Aussterweil László dr. boncoló orvos a következő nyilatkozatot tette előttünk:

— A boncolás, figyelembevételével Szabados kezelőorvosának és a kórházi orvosoknak utbagazításait, a halál közvetlen okául tetanust állapított meg, mert más halálok nem volt feltehető. A tetanus okozta halálnál ugyanis semmiféle elváltozás sem konstátálható a szervezetben. Az operatív eljárás ellen semmi kifogás se volt emelhető, mert a sebet jó karban találtuk és a levágott féregnyulvány is rendesen volt ellátva, az operáció tehát nem okozott halált. Hogy az operációhoz szegődött-e a tetanus, vagy pedig a műtétet megelőzően jutottak-e a szervezetbe a merevgörös bacillusai, azt nem tudtuk megállapítani. A tetanus lapangási ideje ugyanis 2—3—20 nap és bacillusai a legparányibb testnyíláson át is behatolhatnak a szervezetbe. A tetanus egyik sajátossága, hogy némelykor a műtétet is szegődik, ha a legprecízebb óvintézkedéseket tolgatosítják is az operációnál. Ilyenkor tisztán a véletlentől függ, hogy megfertőződik-e a műtét alá került beteg szervezete.

Szabados a műtét előtt öt oldalas levelet írt a feleségének s rendkívül érdekesen elbeszélte tőle. Ugy látszik: halálsejtelmek voltak, mert a levélben a temetése iránt is intézkedett. Halálsejtelmekre mutat az a kijelentése is, amelyet hazaérkezésekor tett egyik ismerőse előtt.

— Hazajött-m meghalni — mondta — nem akartam, hogy Boszniában temessenek el. Az elhunyt főhadnagy temetése holnap, kedden délután négy órákor megy végbe a kórházból.

A hadseregcsalók törvénye.

(A képviselőház ülése.)

Látrati tudósítás.

Budapest, május 10.

Nevezetes ülése a mai a hadi országgyűlésnek. A háborus javaslatok legjava várja a képviselők birálatát. A hazaárulók vagyoni felelősségéről szóló törvényjavaslat egyik szakaszát illetőleg megegyezésre jutott az ellenzék. A vagyoni elkobzást zárlatnak kell megelőznie s csak ítélettel mondható ki az elkobzás. Nagyobb vita várható a hadseregcsalók büntetéseiről rendelkező törvényjavaslatnál. A II. szakaszánál, amely a törvénynek visszaható erőt ad. A pártok ezt a szakaszt nyílt kérdésnek nyilvánították. Springer Ferenc készül e ponthoz hosszabb beszédre, mert a visszaható rendelkezési jogi nonszensz tartja.

(Lemondás a mandátumról.)

Szász Károly elnök háromnegyedtizenegy órákor nyitja meg az ülést. Bemutatja Burdita Szilárd országgyűlési képviselő levelét, amelyben bejelenti, hogy tartós betegeskedése miatt mandátumáról lemond.

Napirenden van

(a háboru esetére kivételes intézkedésekről)

alkotott törvény kiegészítéséről szóló javaslat, amelyet *Illés József* előadó ismertet.

Gieswein Sándor kérdi a kormányt, hogy milyen intézkedéseket fog tenni arra nézve, hogy közlekedésünk biztosítva legyen?

Tisza István gróf miniszterelnök kifejti, hogy a kormány foglalkozik a jövő évi termés biztosításának és értékesítésének kérdésével. Az előkészítő tárgyalásokba be fogják vonni az ellenzékben ilyen ügyekben illetékes tagjait is. Reméli, hogy a kormány rövid idő alatt megindíthatja ezt az akciót.

A kormány rendeletet bocsátott ki, a mely az 1915. évi termés előre való eladását meg-

tiltja. A kormány gondoskodni fog a gazdáknak oly hiteligenyéről, a melyek a miatt szükségessé, hogy a termést nem adhatják el. A kormány gondoskodni fog arról, hogy ebben a kérdésben az ország érdekeit pártkülönbség nélkül kielégítse. (Zajos helyeslés.)

Bródy Ernő javasolja, hogy csak 14-től 60 évig lehessen közmunkákra a polgári lakosságot igénybevenni.

Illés József előadó felszólalása után a többség a javaslat eredeti szövegét fogadta el.

(A hadseregcsalások körül elkövetett visszaélések megtorlásáról)

szóló javaslatot ismerteti ezután *Niemesny Mihály* előadó. A javaslatot elfogadásra ajánlja azzal az indoklással, hogy a büntető törvénykönyv paragrafusai a legtöbb esetben nem nyújtanak elegendő védelmet az ilyen visszaélések ellen.

Balogh Jenő igazságügyminiszter kifejti, hogy elenyészően csekély azoknak a száma, akik visszaélésekkel szükségessé tették ennek a javaslatnak a benyújtását. Múlt ősszel merültek fel először ilyen visszaélések és az igazságügyminisztérium október 31-én rendeletet adott ki, melyben figyelmeztette az ügyéségeket, hogy ha tudomást szereznek ilyen visszaélésekről, tegyenek sürgős jelentést a minisztériumoknak, járjanak el a legnagyobb eréllyel és szólítsák fel a bíróságokat is, hogy a szükséges alapossággal soronkívül intézzék ezeket az ügyeket.

A mi a hatáskör kérdését illeti, a felfogások eltérők ugyan, de a múlt hónapban utasítottam a királyi ügyéségeket arra, hogy valahányszor ezen ügyek a tegyveres erő képességét veszélyeztették, a katonai büntető-törvénykönyv 327. §-ának megfelelően a katonai bíróság elé utaltassanak. Más ügyekben — és ez volt az előforduló esetek többsége — a polgári bíróságok elé utaltassanak. Az ügyek felett a Kuria jogegységi tanácsa dönt és mint hogy a Kuria a legrégibb érdemeket szerzett bírákból áll, ez teljes biztosítékot nyújt arra, hogy a törvény értelmében mindig kellő szigorral fognak eljárni.

A visszaható erő iránt a javaslat eredeti szövege nem intézkedett. Azért terjesztette így be a javaslatot, mert a tudományban és büntetőjogi törvénykönyvünkben is az az elv nyert kifejezést, hogy *korábban meghozott jogszabály nélkül nincs büntetés.* De ha van a büntetéselemeknek faja, ahol a méltányosság nem igazolt, akkor bizonyára ezek azok a büntetéselemek. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Valamennyien szívesen adjuk oda ebben az élet-halálharcban nemcsak múlt életünket hanem vagyónknak és drága hozzátartozóinknak életét is, de azok, akik büntetéselemként elkövettek, nemcsak silány életüket nem adták oda, hanem *pénzeszsakjuk megtöme drágább volt előttük, mint a haza becsülete.* (Zajos taps a jobboldalon és a baloldalon.) Amióta ezt a javaslatot benyújtotta olyan esetek jutottak tudomására, amelyek arra az elhatározásra indították, hogy a javaslat elvi alapponját feladta. Nincs itt másról szó, mint egy-két száz kútráról és egy-két megtevelyedett köznevelőiskoláról.

Elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. (Taps és helyeslés a munkapárton és az ellenzéken.)

(A visszaható erő.)

Sághy Gyula felszólalása után *Springer Ferenc* szólal fel. Aggodalmi vannak a törvény visszaható erejével szemben. Egyenlő elbánást kér a hadseregcsalókra és a megtevelyedett közhivatalnokra.

Simonfi-Semadam Sándor a néppárt nevében elfogadja a javaslatot visszaható erővel. *Gedeon Aladár* alkotmányparti szintén elfogadja a javaslatot. Kívánatos, hogy a képviselők tartózkodjanak a csalók védelméről. Az ügyészeket utasítani kell arra, hogy még kauzio ellenében se bocsássák szabadon a hadseregcsalókat.

Tisza István gróf: Már megtörtént!

Eszterházy Móric gróf elfogadja a javaslatot. Kérdi, hogy az osztrák parlament is alkot-e hasonló törvényt?

A vita folytatását ezután holnapra halasztják és az elnök az ülést berekeszti. A holnapi ülésnek is a maival azonos napirendje van.

Kigunyolták a Lusitania utasai a veszélyt.

(Amerika diplomáciai magyarizációt kér. — Az U. 36. sülyesztette el az óriás hajót. — Újabb Cunard-gőzös indult el Newyorkból.)

Távírat tudósítás.

Berlin—London—Newyork, május 10.

Hogy Németországot milyen kevéssé lehet embertelenséggel vádolni a Lusitania elsülyesztéséért, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a „Daily Telegraph” május 3-iki száma, amely hosszú kábeltávíratot közöl az alábbi vastag betűs címekekkel:

Német fenyegetés az Atlanti vonalak gőzösei ellen.
Berlin utolsó bluffja.
Amerikában kicsefolták.

A távirat elmondja, hogy május 1-én az összes nagyobb amerikai lapokban megjelent a washingtoni német követség óvása, amely tudatolja, hogy mindenki, aki angol lobogó alatt utazik, saját veszélyére cselekszik.

„Ennek az óvának — folytatja a Daily Telegraph tudósítója nyilvánvaló büszkeséggel — semmilyen észrevehető hatása nem volt azokra, akik tegnap a Lusitanián elutaztak. Ellenkezőleg: 1258 utas volt, rekordszám ebben az évszakban. A „Daily Telegraph” tudósítója Newyorkban végignézte a hajó elindulását és elmondja, hogy „az utasok nagy többsége élelődött az óva fölött, gúnyosan beszéltek róla, mert a Cunard-hajók gyorsasága a buvárhajók veszélyét elenyésző minimumra csökkenti.” Washingtonban — folytatja a tudósító, hogy a német követ eljárását még lenézettebbé tegye — erősen kritizálják Németországnak ezt a kísérletét, amellyel a Cunard-vonal forgalmát beteljesíteni akarja, a benne megnyilvánuló rendkívül rossz ízű miatt.” „Ugy hallom — írja — hogy a német óva következtében egyetlen egy utas sem mondott le a Lusitanián való utazásról. Az amerikaiak szemmel láthatóan tréfának tekintették a dolgot.”

Amsterdam. Tegnap délutánig a Lusitaniának százhuszonhat hatottját halászták ki, térfiakat, nőket vegyesen. Lady Machworthot, az ismert szüfrazsettet három orava a hajó elsülyedése után eszméletlenül fogták ki a tengerből. A fedélzeten utközben a hajó utasai többször tréfálkoztak afölött, hogy torpedóelvévés érheti a hajót.

Figyelmeztető táviratok az utasokhoz.

Berlin, május 10. A Times május 3-iki számában newyorki levelezője jelentését közli, amely bizonyítja rá, hogy a Lusitaniát idejekorán óvták az átkelésről. A közlés így hangzik:

— A Lusitania számos előkelő utasa, mielőtt tegnap Liverpoolba indult volna, Smith John vagy George Jones aláírással ellátott sürgönyöket kapott, amikben óva intették őket attól, hogy utnak induljanak.

A Vanderbilt C. Alfréd címére érkezett következő sürgöny jellemzi a többit is:

— Biztos helyről tudom, hogy a Lusitaniát megtorpedózzák. Jó volna, ha lemondana az utazásról.

Se Vanderbilt, se a hajó más utasa nem adott ezekre az intésekre, még azoknak az idegeneknek a figyelmeztetésére sem semmit, akik a kikötői bejáratnál megállították az utasokat és azokkal a mesékkel próbálták ijesztetni őket, hogy nagy német tengeralattjárók

cirkálnak az Atlanti-óceánon asszal a szándékkal, hogy a Lusitaniát megtorpedózzák.

Bizonytalan időig nincs amerikai—angol személyforgalom.

Rotterdam. Az angol utazási irodák hollandiai fiókja talragaszokon tudatják a közönséget, hogy május tizenegyedikétől bizonytalan ideig beszüntetik az amerikai angol személyforgalmat.

Amerika jelentést kér a Lusitania elpusztításáról.

Berlin. Az Egyesült Államok külügyi hivatala jelentést kért a német kormánytól a Lusitaniának elsülyesztéséről. Az Egyesült Államok azt kívánja, hogy a kormány a tengeralattjáró parancsnokának jelentése alapján készítse ezt el.

Titkolják az áldozatok számát.

Liverpool. Rengeteg néptömeg állja körül a Cunard Line palotáját. A vállalat egészen érthetetlenül még most is csak annyit közöl, hogy részletekről nem tud felvilágosítást adni. Nyíltan vádolják a hajóstársaságot, hogy már megkapta a katasztrófa részleteiről a hiteles jelentést, meg van állapítva az áldozatok és a menekültek száma, de a kormány kívánságára titokban tartja, hogy egyre nagyobb legyen a felháborodás Németország ellen.

Az U. 36. végzett a Lusitaniával.

Berlin, május 10. Hágából táviratozzák a Lokalanzeiger-nek: Az angol lapok úgy vélekednek, hogy a Lusitaniát egy tulinagy új rendszerű német tengeralattjáró naszád, valószínűleg az U. 36. sülyesztette el, ugyanaz, amely a Fulgent angol szén-szállító gőzöst üldözte és megtorpedózta. A Fulgent matrózai ugyanis azt beszéltek, hogy egy új típusú tengeralattjáró naszádot láttak hajójuk mögött, amely olyan tengeralattjáró cirkalónaszád léle volt, legalább 400 láb lehetett a hossza és 6 torpedóelvévő ágyunyílást vettek észre, de ezeken kívül nehéz ágyúkkal is fel volt szerelve. Ez a tengeralattjáró naszád — így írják a londoni lapok — akár hetekig is cirkálhat a víz alatt, anélkül, hogy készleteit pótolnia kellene.

Frankfurt, május 10. A Frankfurter Zeitung-nak jelentik Milánóból: A Daily Mail párisi kiadása közli, hogy a német tengeralattjárók parancsnoka harminc perc időt adott a Lusitaniának, hogy az utasokat a mentőcsónakokba vigyék.

A katasztrófa következményei.

Berlin, május 10. Newyorkból érkező jelentések szerint az amerikai közvéleményt élénken foglalkoztatja a Lusitania elsülyesztése. A felfogás természetesen különböző, egyre több hang emelkedik azonban amellett, hogy Németország minden lehető megtett, hogy megakadályozza a fölösleges vérontást és hogy kizárólag az angol admirálisok könyelműsége az oka a súlyos katasztrófának. Természetes, hogy egyes lapok és érdekkörök izgatnak Németország ellen, hogy Anglia bűnös mulasztásait fedezzék, a kormány és a vezető politikai

és a társadalmi tényezők azonban jósan megfontolással tárgyalják a kérdést.

London, május 10. A Lusitania elsülyesztése miatt felizgatott tömeg Liverpoolban, számos német üzletet kirabolt. Husz letartóztatás történt. A tömeg ki akarta szabadítani a letartóztatottakat, miközben a rendőrség kétszer kénytelen volt botját használni.

Genf, május 10. A Lusitania megtorpedoztatásával kapcsolatban egy francia szenátor a következőket jelentette ki: A háboru elején felénk kiáltott vigasztalás, hogy korlátlanul uralkodunk és szabadon járhatunk a tengeren, kezdi jelentőségét veszíteni, ez pedig existenciánk végének kezdete.

A Transylvania elindult a Lusitania útjára.

Rotterdam május 10. A Cunard Line Transylvania nevű 14.500 tonnás hajója tegnap menetrendszerűen indult el a newyorki kikötőből. A Lusitania katasztrófája után csak tizenkét utas adta vissza jegyét.

Vanderbilt megmenekült.

Drezda. A Lusitania menekülteit közt van Vanderbilt Alfréd is, akit az első napokban elveszetteknek hittek.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradi ipartestület jubiláris ülése.

(Kitüntetett aradi iparos.)

az Aradi Központy Tudósírójától.

Arad, május 10.

Vasárnap délelőtt ünnepélyes díszülést tartott az aradi ipartestület annak emlékére, hogy eredményes munkálkodás után megérte fennállása harmincadik évfordulóját. Az ünnepségnek az ipartestület jubileumán kívül még az is növelte a jelentőségét, hogy ennek keretében ülték meg Glück Károly mézáros mester, az aradi ipartestület volt elnöke önállóításának negyvenötödik évfordulóját.

Az ünnepélyes ülésre az ipartestület tagjain kívül szépszámu érdeklődő közönség gyűlt össze a városnéza nagytermében. Az ipartestület évi rendes közgyűlésére, amelyet a közgyűlést a díszülés után terveztek, miután a tagok tekintélyes része hadbavonult, elkellott halasztani.

A díszülést három órakor nyitotta meg Steigerwald Alajos ipartestületi elnök. Adta Glück Károlynak negyvenöt éves jubileuma alkalmából az Országos Iparegyesület által adományozott ezüst érmét és elismerő okirat.

Az ipartestületet és a jubilánst Arad város részéről Kovács Vince kultúratanácsnok, a Kereskedelmi és Iparkamara részéről annak elnöke Ottenberg Lívadar udvari tanácsos, az aradi ipartestület részéről Bányász Henrik, a mézáros és hentes szakosztály részéről pedig Stojakovits Milán hentesmester üdvözölte, — Glück Károly pedig meghatóttan köszönte meg a jókívánásokat és bejelentette, hogy a mai nap emlékére 500 koronás alapítványt tesz a rokkant iparosok segélyezésére.

Ezután Steigerwald Alajos az országos iparegyesület bronz érmét nyújtotta át két felszabadult aradi tanoncnak, akik a tanonc kiállításán munkájukkal kitüntették magukat.

Végül Gabos Jenő dr. aradi ügyvéd tartott előadást a magyar iparhelyzetéről a világháboruban.

Diplomaták és politikusok tanácskozásai Rómában.

(Giolitti a királynál. — Képviselők értekezlete a háboru kérdésében.)
— Távirati tudósítás. —

Róma, május 10.

Az olasz király ma ötven perces kihallgatáson fogadta Giolittit. A lapok biztosra veszik, hogy Salandra miniszterelnök délután tanácskozni fog Giolittivel.

Tüntetés Giolitti ellen.

Róma. Giolitti ellen, mikor Turinba utazott, ellenséges, indulatos nacionalista tüntetést rendeztek. A tüntetésben résztvevő diákok a háborut éltették. (Giolitti Olaszország miniszterelnöke volt Salandra előtt és mindenkor a monarchia iránti barátságos érzületet tanusított.)

Értekezlet a háboru kérdésében.

Milano. A Giornale d'Italia jelenti: Giolitti a képviselőknek egy értekezlete kedvéért érkezik Milanoba, amely értekezlet csütörtökön az ő elnöklése alatt tartandó ülésben fog dönteni a háboru kérdése felett. A lap hihetetlennek tartja ezt a hírt, mert a kormány minden külső beavatkozás mellőzésével kell ebbeli elhatározását meghozni.

Hivatalos hang az olasz helyzetről.

Bécs. A Wiener Allgemeine Zeitung holnapi száma „Ausztria-Magyarország és Olaszország” címmel ezeket írja:

— A háboru kitörése óta akció indult meg, amely monarchia ellen indúl és Olaszországot az entente mellett háboruba akarja keverni. Ez az akció most tetőpontját érte el. A helyzet nagyon komoly, de remélhető, hogy az olasz kormánynak sikerült ura lennie a mozgalom felett.

Védik az idegen alattvalókat.

Róma. Salandra miniszterelnök a prefektusokhoz rendeletet bocsátott ki, amely szerint értesülvén az Olaszországban tartózkodó idegen alattvalók ellen elkövetett tüntetésekről és la-

károglásokról, elrendeli, hogy ezek személyi és vagyonbiztonsága a legkörültekintőbb védelemben részesüljön. A civilizált nép legfőbb kötelessége — mondja a rendelet — hogy minden körülmények között tartózkodjék az erőszaktól. A kormány el van határozva rá hogy rendeletének érvényt szerez.

Minisztertanács után diplomáciai tanácskozás.

Róma. A tegnapi minisztertanács után Sonnino külügyminiszter Bülow római német nagykövettel, később Ghyka román és Macchio osztrák-magyar nagykövettel folytatott megbeszélést.

Milano. Salandra miniszterelnök, aki visszatért a Villa Adából, szombaton reggel egyenesen a külügyminisztérium palotájába hajtatott, hol hosszasan tárgyalt Sonninoval. Ezen a konferencián az angol nagykövet és az orosz és francia követségi tanácsosok is jelen voltak. Később érkezett Barrère francia nagykövet és egyedül tárgyalt a két miniszterrel. Salandra ezután a Monte Citoriora ment Sonninoval, ahol minisztertanács volt. A tanácskozás utáni délután Zupelli hadügyminiszter Kadorna vezérkari főnökkel és Martini gyarmatügyi miniszterrel tárgyalt a tripoliszi és libiai lázadások dolgában. Elhatározták, hogy Tripolisba négy újabb zászlóaljot indítanak a fölkelők ellen. A hadügyminiszter kijelentette, hogy a kormány egyelőre a tripoliszi lázadásról nem fog kommunikét kiadni.

Nem szabadságnak olasz katonát.

Genf, május 10. A „Petit Parisien”-nek jelentik Rómából: Az olasz hivatalos lap közlése szerint a király utasította a hadügyminisztert, hogy a fegyverben álló hadseregben senki sem kaphat szabadságot.

Szerbia és Olaszország.

Szofia. Nisből jelentik: Pasics miniszterelnök a szkupstinában kijelentette, hogy nem tud azokról a tárgyalásokról, amelyek a nagyhatalmak és Olaszország között folynak. A miniszterelnök reméli, hogy Olaszország respektálni fogja az Adrián a nemzetiségieket.

13 és 14 százalékot jövedelmez az új hadikölcsön. A második hadikölcsön sikere máris biztosítottnak tekinthető. Az egész ország közönsége oly bizalommal és rokonszenvvel fogadta a pénzügyminiszter aláírási felhívását, hogy semmi kétségünk nem lehet az állami tranzakció lebonyolításának nagy és teljes eredménye felől. A közönség figyelmébe mindkét típus előnye ajánlható. Ha valaki a 6 százalékos zárolt hadikölcsönre 1000 koronát aláír és igénybe veszi a nagybankok által biztosított ama kedvezményt, hogy a 97.50 koronás hivatalos aláírási ár helyett csak 97 koronát és az 1000 koronára csak 200 koronát kell befizetni, akkor ez az utóbbi összeg az aláírónak évenként 18.25 százalékot jövedelmez. Most rámutatunk arra, hogy hasonló körülmények közt mennyit jövedelmez az aláírónak 200 koronája az 5 és fél százalékos hadikölcsönre való jegyzés mellett. Az 5 és feles járadék hivatalos aláírási ára 91 korona, ebből enged a bank 1 és fél százalékot, úgy, hogy az aláírónak 1000 koronás kötvénye csak 905 koronába kerül; 200 korona befizetés után

tehát a bank előlege 705 koronát tesz ki. Ezért az az 1000 koronás kötvény évi kamata 55 korona; ha ebből levonjuk a 705 kor.-nyi banktartozás után fizetendő 5 százalékos kamatot, vagyis 35 kor. 25 fillért, marad évi kamatjövdelem 19 kor. 75 fill. Ha a pénzügyminiszter jogával él a kötvényt tíz év múlva felmondja, illetve a kötvény névértékben beváltásra kerül, a kötvénytulajdonos 95 kor. tőkenyerességben részesül; ezt tíz évre felosztva, illetve kamatokban kifejezve, egy évre 9.5 korona esik, tehát az évi kamatjövdelem 29.25 korona. A 200 korona befektetési tőke évenként 29.25 koronát, vagyis 14.62 százalékot jövedelmez. Megjegyezzük még, hogy a békekötés után kedvezőbb pénzügyi viszonyok mellett a kötvények árfolyama minden bizonytalansággal emelkedni fog és így a tulajdonos a 10 év múlva bekövetkező konvertálási lehetőség előtt is jó haszonnal eladhatja. Mindenképpen saját érdekében, cselekszik tehát az, aki a 6 százalékos járadékot kívül bizalommal fordul az új 5 és fél százalékos típus felé is.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: „A piros ruhás hölgy” nagyoperett először.

Szerda: „A piros ruhás hölgy” nagy operett.

Csütörtök: délután „Robinson Cruzos”. Énekes, látványos gyermekbohózat. Este: „A piros ruhás hölgy” nagy operett.

* A színház hírei. „A piros ruhás hölgy”, nagy operettnek kedden van a bemutató előadása. Winterberg Róbert, a kiváló zeneszerző ez operettjét Lehár Ferenc kiváló zene-kapacitásának ajánlotta, aki felismerve a hatalmas zenei alkotást, örömmel fogadta el a felajánlást, sőt nemcsak hogy elfogadta, de a helyes műről a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg. Pompás melódiák, hatalmas finálék. Rendkívül érdekes és a mellett mulattató szöveg, sok tánc, és stilszerű kiállítás, ami értékessé teszi az újdonságot, amely Berlin és Bécs operett színpadjain már egy év óta állandóan műsoron van. Az aradi bemutató előadás mindenképpen fényesnek ígérkezik, az összes szereplők a legnagyobb kedvvel készültek az operettre, melyben a társulat összes tagjai részt vesznek, főszereplők Pataky Vilma, Szabó Mili, Gyöző, Járai, Barics, Kertész, Fülöp I., Borosnyai K., Pongrácz stb. — „A piros ruhás hölgy” meseje. Ágotai László Berlinben élő festőművész beleszeret Piri Kinszlend amerikai milliárdos leányába, kivel soha sem beszélt, de mivel gyakran látta, emlékezetből lefesti és élet nagyságu képét kiállítja egy tárlaton. A tárlat látogatói felismerik Pirit, és a rossz nyelvek már sutogni kezdenek, hogy a gazdag milliárdos leány, és az ismeretlen festőművész között szerelmi viszony fejlődött ki. — Piri is el megy a tárlatra, és ott bosszankodva látja a kiállított képét, a festőnek nagy összeget kínál, hogy vonja be a képet, mit azonban Ágotai, csak szerelme árán óhajt megtenni, Piri ezt visszautasítja, — Ágotai ekkor Mayer kozmetikai gyárosnak eladja a képet, hogy abból az általa feltalált „Torsolia” szepítő elleni pipero reklámját csinálja meg. II. felv.: A képet Mayer a lakására viteti, ahol nagy esély van, a vendégek között megjelen Piri is, aki most még inkább szerető a képet eltüntetni és már hajlandó szerelmet ígérni Ágotainak, aki viszont ezért a képet ketté hasítja, mikor ez megtörtént, akkor jelenti ki Pirit, hogy nem szereti — csupán bosszu volt — mivel a képet reklám célra eladta, a kép tehát visszakerül Ágotaihoz a műterembe. — III. felv.: Ágotai, aki szerelmében csalódott, bucsuzik Berlintől, és többi kollégáival, Piri is el látogat a festőhöz, akibe most már komolyan beleszeretett. — Ágotai azonban kijelenti, hogy többé nem akar róla tudni — és csak akkor fog hinni szerelmében ha az üres kép rámban, az eleven Pirit fogja látni. — Ali Huszejn előkelő basa, látva a két szerelmes vergődését, becsempészi Pirit az üres rámba, s mikor Ágotai erről meggyőződik, a két szerelmes kibékül s egymáséi lesznek.

* A sztrájk. (Szociálista dráma az Apollóban.) Kedden és szerdán mutatja be az Apolló-színház ezt a forró levegőjű drámát, amelynek óriási sikere volt a fővárosban. A modern munkásmozgalmak izgalmas problémái tárulnak fel a darabban a néző előtt. Az apa a szenvedő, a nyomorgó munkás volt, aki csak a kötelességet ismerte, de a fiu már tudja, hogy a munkásnak a kötelezettségei mellett jogai is vannak. A tőke és termelő erő közötti sűrűdások öt sodorják a sztrájk élére. Szinte a levegőben érezzük a fojtó erejét az izgalmas perceknek, amikor a dübörgő gépióriások megpihennek, mert nincs, aki irányítsa őket. Percről-percre fokozódik ez az izgalom, még aztán a feszült idegekre megnyugvást hoz a dráma kedvező megoldása. Az új műsornak a grandiózus szociálista drámán kívül több tenoneművészi mellékszám van, köztük igen érdekes harctéri fölvételek.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel László 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

A Hámori—Mladin-per a nagyvárad esküdtek előtt.

(Befejezték a bizonyítási eljárást. — Az ügyész és a védő kérdései az esküdtekhez. — Holnap kezdődnek a perbeszéddek.)

— Kiküldött munkatársunk távirati tudósítása. —

Nagyvárad, május 10.

A Hámori—Mladin per mai tárgyalásán befejeződött a bizonyítási eljárás. A tárgyalás nagyrésze az aradi tanuvallomások és a per egyéb iratainak felolvasásával telt el, végezetül pedig az ügyész és a védő bejelentették, hogy milyen kérdéseket szándékoznak az esküdtekhez intézni. A tárgyalás lefolyásáról kiküldött munkatársunk a következőket táviratozza:

A tárgyalás megnyitása után felolvassák Mladin Miklós vádlott vagyoni és erkölcsi bizonyítványát. A vádlott még kijelenti, hogy fegyvertartási engedélye nem volt.

Tanuvallomások az első tárgyalásról.

Ezután szoknak a tanuknak vallomásait olvasták fel, akik az aradi tárgyaláson tettek vallomást, de a nagyvárad tárgyaláson nem hallgatták ki őket.

Felolvassák Iván Péternek, Hámori kocsisának Aradon tett vallomását, amely szerint a kocsis kocsijáról látta a merénylet lefolyását. Ezzel együtt, hogy Mladinnak nagyon sápadt volt az arca. Mladin fenyegető tekintettel feléje is nézett, ő a bakról nem mert leugrani, különben is a lovak a lövésektől megbokrosodtak.

Battonyáncz Tivadar községi rendőr vallomását olvasták fel. Ő a merényletnek volt szemtanúja. Utána futott Mladinnak, de házába nem merte követni, mert csak kard volt nála. Ezért elment rendőrtársáért.

Stern Amin tanu aradi vallomásában elmondta, hogy 1912. novemberében meg akarta venni Mladinék egyik házat. 18.000 koronát akart adni érte azzal, hogy Hámori 13.478 koronás követelését átvállalja, a többi terhet tartoznak Mladinék kiegyenliteni. Mladinnak 4632 koronát ki is fizetett, de Hámori nem adott törlési engedélyt, mert Mladinné egy nagyobb összeg fizetését ígerte neki s ezt az ígéretet nem teljesítette. A másik két vételről csak hallomásból tud s nem tud arról, hogy ezek mily összegbe folytak. Apósa, akinek 150.000 korona vagyona van, jótállást akart vállalni a 13.478 koronáért Hámorinál, el is vitt egy ilyen összegű váltót apósa aláírásával, de Hámori nem fogadta el, mert úgy mondta, hogy Mladinnéval másképp egyezett meg.

Ezután felolvassák Kenedi Ervin bankigazgató Aradon tett következő vallomását:

— Hámori megbizta őt, hogy a kürtösi házat bérbeadja Mladinéknek. Irt nekik egy levelet s másnap Mladinné felkereste hivatalos helyiségében. Alkudozásokra volt elkészülve s ezért 2400 korona évi bért kért, de volt felhatalmazása lemenni 2000 koronáig, de Mladinné azt mondta: „Nem adok többet ezer koronánál, a kereszma jog ugyanis az enyém, ha kimegyek, nem tudják, mit csinálnak a házzal!” Ezzel el is ment. Arra nézve, hogy tudott-e Mladinék merényletveiről, elmondja, hogy Mladinné sokszor leleselkedett a Fehér Kereszt kávéház előtt Hámorira. Egyszer valaki figyelmeztette is őket, hogy Mladinné az utcán vár s rediküljében revolver van. Mikor tényleg látták, hogy távozásukkor Mladinné az utcán

a kijárat felé siet, ők a sötétben keresztül távoztak. Mladinnét többször látta leleselkedni, Mladinról csak hallotta, hogy egyszer utána sompolygott Hámorinak. Különb is úgy hallotta, hogy náluk az asszony a fő!

Mladinék és Hámori közti viszonyról a következőket mondta Kenedi:

— Mladinék adóssai voltak Hámorinak. Többször elmondta neki Hámori, hogy nem fizetnek még kamatokat sem s kérdezte, hogy mit tegyen velük. Ő azt mondta, hogy ne adjon nekik több halasztást, mert az úgy sem vezet jóra, de Hámori azt felelte, hogy nem szabad az adóssokkal szemben oly türelmetlenné lenni. A szövetkezet könyveiből úgy látta, hogy nyolc százalékos hátralékos kamat volt könyvelve Mladinék terhére.

Bulboka Jakab kürtösi földmivelő az aradi tárgyaláson így vallott:

— Magánuton Mladinéktól vásároltam meg két év előtt tizezer koronáért egyik házukat. Egy évvel utóbb azután árverésen 7500 koronáért vette meg ugyanazt a házat. Árverésre azért került a ház, mert Hámori nem adott törlési engedélyt a terhekre. Nem voltam Hámorinál ez ügyben, hanem Mladinnéval Avarffy ügyvédhez ment és őt kérte meg. Hogy Avarffy eljárt a Hámorinál, nem tudja. Mladinnének 300 korona foglalót adott és azt nem térítették meg neki.

Lucutia Illés kürtösi román szabó Aradon ezt a vallomást tette:

— 1912-ben megvette Mladinnétől 12.500 koronáért a házat. Foglalóba 500 koronát adott Mladinnének, a Polgári Takarékpénztárnál bejelentette, hogy 3685 korona terhet magára vállalja és 105 korona kamatot be is fizetett. A házat ezennel a Kürtösi Takarékpénztár által bekebelezett 8315 korona terhelte. Felkereste Hámorit és arra kérte, hogy engedje meg a további bekebelezést az említett összegnek, amely után 10 százalék kamatot fizet. Később bírói árverésen vette meg a házat, de ekkor már csak 7275 koronát kellett összesen fizetnie. Hámorikhoz ement, hogy törlési engedélyt kérjen tőle, de Hámori először más tárgyra terelte a szót, azután később ezt mondta: nem engedheti meg a törlést, mert Mladinnének sok az adóssága.

Hámori alkalmazottai.

Felolvassák ezután Jancsó Rudolfnak, Hámori volt irodai alkalmazottjának aradi vallomását:

— A Kürtösi Takaréknak 26.000, Hámorinak 13.000 koronával tartoztak Mladinék akkor, amikor tanu kilépett Hámoritól.

Mladin 1911. decemberétől nem fizetett kamatot. Kisebb összegeket gyakran utalványozott Hámori Mladinnak, de nagyobbakat csak egyszer, ötezer koronát. Miután Mladinék nem fizettek, tanu azt mondta Hámorinak, hogy tenni kellene valamit. Felemlítette, hogy Stern 18.000 koronáért megakarja venni az egyik házat, Bulboka 12.000 koronáért a másikat, ezzel fedezve volna követelésük. De Hámori ezért nagyon megharagudott rá s az italmérés felett összeszólalkoztak. Hámorinak céljai voltak. Már régebben meg akarta venni a sarokházat, amely az övével szomszédos volt s talán az italmérési jogot is meg akarta szerezni.

Később azonban elállott a tervtől, mert a vasut mellett épült egy új épület s a szövetkezet oda kapott italmérési engedélyt. Hámorinál bent járt Mladin személyesen is megkérni, hogy adjon átírási, illetőleg törlési engedélyt.

Ő aztán kiment a szobából s ép akkor jött vissza, amikor Mladin elől, Hámori hátul kergették egymást. Hámori egész a kapuig kergette Mladint.

Mladinék panaszkodtak, hogy milyen sokat költöttek a választásokra, meg arra, amit Hámori parancsolt. Azt is mondták, hogy a kölcsönt arra kapták.

Tudomása van arról, hogy Hámori meg akarta szerezni Mladinék italmérési engedélyét. Egyszer azt mondta neki, hogy édes atyjának is volt Kürtösön italmérési engedélye, ő is akar szerezni, de ez nem sikerült, mert akkor a pénzügyigazgatóság nem adta vissza.

Vallomásában ezután elmondta, hogy Stern hajlandó volt 18.000 koronát lefizetni, ez a pénz a zsebében is volt, de Hámori még se ment bele a szerződés megkötésébe. Hámoritól békében vált el a tanu. Hámori azt mondta neki, hogy jobb, ha békén elválnak, hiszen amúgy sem tud egymással egyezni. Amikor kilépett Hámori szolgálatából, a képviselő azt mondta neki:

„Itt a bizonyítványa, ebből láthatják, hogy nálam két évig volt tisztviselő, ami máshol tíz évet számít.”

Wesely Rezső magánhivatának aradi vallomását olvasták fel ezután:

— Az első házaladási ügyről tanu azt tudta, hogy Mladinné bent járt s megállapodott Hámorival. Sternek tizenötezer koronát kellett volna fizetnie készpénzben, vagy biztosított értékben. De Mladinné nem tartotta be a megállapodást, hanem felvett ötezer koronát. Később benjárt Stern, de ő sem tarthatta be a megállapodást, először, mert nem volt pénze, hanem váltót hozott s másodsor, 5000 koronát Mladinnének fizetett s így legfeljebb csak tizenháromezer koronát fizethetett volna. A többi házaladási ügynél ugyanígy jártak Mladinnék. Mladinék romlását különféle okok okozták. Az asszony kártyázott s ez a szenvedélye nagy összegeket emésztet fel. Fényűzően éltek, örökös vendégséget tartottak, dinom-dánomokat.

Mladin, vagy Mladinné majdnem minden pénteken bejöttek Hámori irodájába s számlájukra pénzt kértek és kaptak. Az elszámolás szóbeli volt s vagy Hámori fizette ki, vagy a pénztár.

Felolvassák Mladinné leveleit.

Az aradi tanuvallomások felolvasása után a per egyéb iratait olvassák fel. Így Mladinné leveleit, azt, amelyet Csóthyhoz, Hámori számtisztjéhez írt s ebben elismeri, hogy Hámorinak 12.500 koronával tartozik, továbbá 3500 koronával a disznókért. 1913. december 13-án a kereszma bérletéről ír Mladinné, egy második levelében pedig ezeket írja:

— Elismerem, hogy nagyságos ur ellen boszút forraltam.

Ebben a levelében írja Mladinné azt is, hogy kártyázott, de csak a vendégek kedvéért s fogadja, hogy többet nem vesz kártyát a kezébe.

A telekkönyvi kivonatokat ismertették, amelyekből kitűnik, hogy milyen volt Mladinék vagyoni helyzete 1901-ben.

A telekkönyvi adatok szerint 1901-ben 32.000 korona terhelte Mladinék ingatlanát.

A csődiratot is felolvassák, amelyekből kitűnik, hogy a csődöt Mladinék ellen Gessler Szigfrid budapesti lak s kérte meg s az aradi

törvényszék 1918. április hetedikén rendelte el. Mladin felelőse a tábla feloldva a határozatot, utasította a törvényszéket, állapítsa meg, nem-e aktiv Mladin. Eközben Gessler és csatlakozó társai beadtak egy másik kérvényt, amelyben a csőd megszüntetéséhez hozzájárultak. A csődbe a Kurticei Takarékszövetkezet 31,000 korona követelést jelentett be.

Az ügyész szándékos emberölés kísérletével vádolja Mladint.

Az iratok felolvasása befejeződött a bizonyítási eljárás és Baróthy Pál dr. ügyész beterjesztette ezután az esküdtekhez intézendő kérdéseit:

Ténykérdés. Igaz-e, hogy Mladin Miklós Kürtösön 1918. december 29-én a község háza folyosóján Hámori László dr.-ra az ölésre alkalmas bűnjel forgópisztolyból közvetlen közlőről 3 lövést intézett, a melyek közül egyik mellén, a másik a hátán érte, a harmadik pedig célt tévesztve, a falba furódott; a lövések folytán azonban Hámori László dr. nem halt meg, hanem 20 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett?

A jogkérdésben az ügyész szándékos emberölés kísérletével vádolja Mladint.

A védő kérdései Hámori és Mladinék viszonyáról.

Medvigy Gábor dr. védő tizenhét kérdést terjeszt elő, amelyekben kiterjeszkedik a Hámori és Mladin közti összeköttetésnek nevezetesebb mozzanataira. A lényegesebb kérdések a következők:

Igaz-e, hogy Hámori Mladinék szolgálatait felhasználta? Igen, vagy nem?

Igaz-e, hogy Hámori Mladinéknek kamatra nagyobb kölcsönöket előnyösebb feltételekkel adott, mint másoknak? Igen, vagy nem?

Igaz-e, hogy Hámori a törlesztés és kamat elmaradását, míg Mladinékkel jó viszonyban volt, elnézte, később a helyzet köztük kiéleződött mire Hámori a saját és a kürtösi takarékpénztár követeléseit bekebelezte? Igen, vagy nem?

Igaz-e, hogy Hámori a csődmegszüntető kérvény aláírását megtagadta? Igen, vagy nem?

Igaz-e, hogy Mladin házai az árverésen kisebb áron kelttek el? Igen, vagy nem?

Igaz-e, hogy Mladin a tenti körülményektől indítva követte el a tettét? Igen, vagy nem?

Igaz-e, hogy a vádlott a merénylet elkövetésekor zavart és felindult volt? Igen, vagy nem?

A védő jogi kérdése arra irányul, hogy Mladin erős felindulásban és öntudatlan állapotban követte el a merényletet.

Baróthy Pál dr. ügyész tiltakozik olyan kérdések ellen, ahol nem megtörtént tények, hanem egyéni következtetések szerepelnek.

Az elnök kijelenti, hogy a törvény értelmében az esküdteknek joguk van a kérdések megmagyarázását, kijavítását, esetleg más kérdések tevékenését kérni.

Befolyás alatt cselekedett-e Mladin.

Kelen Béla esküdt a következő kérdés feltevését kívánja:

A vádlott egyéniségét tekintve, megállapítható-e, hogy a cselekményt saját elhatározásából vagy olyan befolyás révén követte-e el, amely befolyás őt cselekvési képességében egyébként is korlátozta, vagy irányította?

A megszóvegezett kérdéseket a bíróság holnap hirdeti ki. Az elnök ma a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

Autókon kerítették be a németek az ellenséget Gorlicénél.

(A nagy áttörés szemtanuja. — Orosz halottak hegyei. — Menekülés a bekerítésből.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 10.

Vasárnap Aradon keresztül utazott haza Temes megyében élő szüleimhez F. J. magántisztviselő, aki résztvett a legutóbbi északi diadal harciban a gorlicei áttörésben F. J. mint hírszerző volt a hadseregnél és így nem csak egy kis területen lefolyt ütközet epizódjait tudta elmondani, de igen érdekes részleteket mondott az egész haditényről, mely örökké emlékezetes marad.

— A gorlicei nagy csata tulajdonképpen osztrákoldón este kezdődött — mondotta el F. J. munkatársunknak. Akkor a mi tüzereink leadtak néhány lövést. Ezzel azonban be is fejezték volna minden munkát, néma csend borult úgy a mi állásainkra, mint a jól beásott orosz állásokra.

Ejtel után valami szokatlan sűrűség-forgás volt észlelhető a mi oldalunkon. Ez már az utolsó órákat jelentette a nagyszerű hadiselekedetnek. Állásainkban magasrangú katonatisztek jelentek meg, fontos tanácskozásokat tartottak. Egyszerre mintha a föld kezdett volna mozogni, rettenetes motorberrégés, száguldó autómobilok zaja töltötte be a táborot.

Rémes gyorsasággal száguldtak el mellettünk a hatalmas katonai autómobilok. A német katonákkal megrakott járművek mind fel voltak szalagozva, mintha nem is csatára, hanem valami lakadalomba rohantak volna a német katonák. Vig volt minden ember, kacagtak, integettek felénk a szövetségeseik. Jó időbe telt, míg teljesen vége volt a hosszú autómobilvonatnak. Mi, akiknek halvány fogalmunk sem volt a nagyszerű tervről, szinte földbe gyökerezett lábbal bámolunk a tova tűnő gépek után, melyek nyilegyenesen vágattak előre, közvetlen az orosz állások mögé.

Ei nem tudtuk képzelni, mi fog most történni. Csak később láttam át, hogy az egész hadsereg valóságos gépezet módjára dolgozott. Ez ennek a gépezetnek a nagyszerű kormányosai, a vezérek zsebbórákkal kezükben állottak a tűzvonalban és a percekét számlálva várták a kiadandó utasítások idejének eléréseit.

Egyszerre parancsok hangzanak minden oldalról, mint egy rettenetes áradat, pattantak fel a mi embereink.

Az ágyuk bömbölése, a gépfegyverek szüntelen kattogása, a gyalogság tolytonos tüzelése elnémitott minden parancsszót.

Ugyanebben a pillanatban kezdtek meg az orosz arcvonal mögötti német tüzérek is munkájukat. A németek ugyanis motoros ágyukat is vittek magukkal. Mikor mind a két oldalról megkezdődött ez a borzalmas muzsika, akkor állott a harc a legszebb stádiumában. Én magaslatról magaslatra mentem a kiküldött főhadnaggyal. Olykor szinte megbüvölten állottunk a rettenetes látvány hatásai alatt.

Az oroszok egyáltalán nem is sejtettek semmit a nagyszerű előretörésről. Sőt, mikor mindkét oldalról megindult az ágyutűz, az orosz tüzérség teljesen fejvesztetten állott, anélkül, hogy valamit tudott volna tenni. Legelőször a gyalogsági tisztek tértek magukhoz, akik látták a borzalmas bekerítést, szabadulni akartak, rohamot, roham után vezettek. Ezek a rohamok azonban nagy omlottak össze a mi

pusztító ágyutűzünkben, mintha meg sem indultak volna. Egy-egy ágyugolyónk egész sor embert terített le egyszerre. A halálnak ilyen aratása még nem volt. Voltak helyek, ahol emeletmagasságu hullatömeget alkotott az orosz sereg roncsa. Egyes mélyedésekben halomszámra feküdt az elpusztított orosz. Egész ezredek adták meg magukat egyszerre. Mikor pedig a foglyokat szállították, az elgyötört muszkák sapkáikat lóbálva dalolva mentek a foglyotáborba.

A foglyok roppant örültek, hogy megmenekültek. A foglyok száma azonban oly sok, hogy azok elszállítása csak nagyon nehezen történhetik.

A foglyok elbeszélése szerint dacára annak, hogy sokat éheztek, az elfoglalt fronton rengeteg élelmiszerük volt.

Az én rövid áttekintésem szerint lehetséges, hogy a foglyok száma százezernél is többre nő az üldözés befejezéséig. (Már ma jelentik is Bécsből, hogy a foglyok száma elérte a százezret.)

Azon a fronton 4000 ló, két kórházvonat, több tábornok, négy repülőgép, 70 gépfegyver és nagyon sok ágyu jutott birtokunkba.

A gorlicei csatában én a németeket csak addig láttam, míg elrobogtak mellettünk.

A nagy front áttörése már pénteken este be volt fejezve. Hogy milyen hatást gyakorolt a nagy győzelem a mi hadseregünkre, azt leírni nem lehet. A győzelmi mámorban uszó tisztek és katonák valósággal előzölnttek Eperjest. Lehúzódtak a kitisztított falvakba és úgy ünnepelezték a polgársággal együtt a nagy győzelmet.

Én nem sebesültem meg, azonban a rettenetes ágyudörgésben alighanem az egyik fülem hallóképességét veszítettem el. De hisz ez nem csoda. Ugy zugott ott a levegő, reszketett a föld, hogy a világvégét képzelem csak hasonlónak el. Nem bánom, hogy szemtanuja voltam a látottaknak. Oly boldognak érzem magam, hogy nem adnám ezt az érzést oda a világ minden kincséért sem.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az aradi ügyvédi kamara új alelnöke. Az aradi ügyvédi kamara közgyűlése vasárnap töltötte be a Tolnai János dr. halálával megüresedett alelnöki széket. A kamara legutóbb összehívott közgyűlésére — miután az ügyvédi kar egy igen tekintélyes része hadbavonult — nem érkezhettek be elegendő számú szavazatok és így újabb alelnök választó közgyűlést tüstak ki május 9-re. A közgyűlésen, amelyet Parocz Béla dr. elnök vezetett, a szavazatszedő bizottság megállapította, hogy a szavazatok többségét Czédly Károly dr., a kamara választmányának régi érdemes és kiváló tagja nyerte el. Az új alelnököt kartársai szeretettel üdvözölték.

Százezer foglyot ejtettünk Nyugatgaliciában.

(Szüntelenül tart az ellenség üldözése. — Harcaink a besszarábiai határon.)

— Távirati tudósítás. —

Bécs—Bukarest—Berlin, május 10.

Mértékadó helyről jelentik, hogy a nyugat-galiciai harcokban az eddig elfogottak száma százezerre emelkedett. A zsákmányolt ágyuk száma hatvan, a gépfegyvereké kettőszáz.

Bujdosnak az oroszok a kárpáti erdőkben.

Eperjes. Tegnap estig százezerre növekedett a foglyok száma. Ez a szám azonban nem foglalja magában az összes foglyokat, mert a kárpáti erdőkben számos szétugrasztott kisebb-nagyobb csapat van még. Az ellenség üldözése az egész vonalon feltartóztatlanul folyik. *Baligródot és a tetső Sant csapataink már elérték.*

Tarnovtól északra nyomulunk előre.

Krakó, május 10. A Curyer Codzienny-nek jelentik Tarnovból, hogy csapataink május 7-én heves harcok után elfoglalták Dobrova városát. A város környékén Otetekben és Klyzouban is elkeseredett harcok voltak. Ez az egész vidék szás meg szás lövészárokkal van átszelve, a melyek egymástól 2-800 lépés távolságra vannak.

Előre — Przemysl felől

Zürich, május 10. A pártatlan álláspontjáról ismert „Neu Zürcher Zeitung“ a következőket írja: A Dunajec-folyó a jelenlegi háború idején már kétszázéves fontos szerepet. Először akkor, amikor az osztrák-magyar csapatok Przemysltől Krakó felé voltak kénytelenek vonulni. A dunajeci állások, amelyeket az oroszok rendkívül erősen építettek ki, egyrészt Przemysl elzárására szolgáltak, másrészt a Lengyelországból a Nida mentén lefelé húzó frontnak volt a folytatása. A nidai orosz seregek ezenkívül a kárpáti szélső szárnyak fedezésére szolgáltak. Nyolc hónapig néztek a csapatok farkasszemet egymással és most az osztrák-magyar hadseregnek sikerült, dacára a folyó maglehetősen mély voltának és a hegyes-dombos vidéknek, egész terjedelmében áttörni az orosz vonalat és mindenütt meglepő gyorsan előrenyomulni.

Az ágyuzási harcok, amelyeket nemrégiben jelentettünk, tehát ezeknek a nagy harcoknak voltak az előkészítői. Az osztrák-magyar és német csapatok ezzel egy rendkívül nagy jelentőségű győzelmet vívtak ki, amelyet máris nyomon követnek a nagy horderejű események. Valószínű, hogy sikerülni fog az orosz állásokat még Lengyelországban a Nida mentén is oldalba támadni és észak felé visszanyomni. Még nagyobb a győzelem beteljesése a kárpáti frontra, amelynek egész területén megkezdődött a visszavonulás. Ha az oroszok a Wyslok mentén nem tudják megvetni lábukat, akkor a győzelmes seregek könnyen eljuthatnak Przemyslig és most már érthető, hogy az orosz miért tartotta annyira fontosnak a vár újbóli megerősítését.

Új harcok a San mentén.

Kassa, május 10. Csapataink győzelmes előnyomulása szakadatlanul tart és a Nyugat-Galiciából kelet felé, valamint a Kárpátokból északra előretörő hadseregek együttműködésének hatása mindinkább érethetővé válik. Kü-

lönösen ki kell emelni azt, hogy a vezérek az üldözést nem erőszakolják, nehogy a csapatok igénybevétele a megengedett határokat túlhaladja. A menetelő csapatok egyre találkoznak szembe jövő fogolyzállító osztagokkal és a zsákmány egész erdejét hordozó vonatoszlopokkal. A szétszóródott orosz csapatok összeszedése még jó ideig tartó munkaleszigi a zsákmány egész összege még nem tekinthető át. A harcok vonala mindinkább a San-folyó felé torlódik, ahol az oroszok nyilvánvalóan újabb ellenállásra készülnek. Ellenállhatatlanul előnyomuló csapataink mögött szakadatlanul folyik az egészségügyi- és élelmezési berendezkedés, valamint az utak és városok restaurálása, hogy egyfelől a csapatok előrehaladása, másrészt a poigári lakosság visszatérése biztosítható legyen.

A besszarábiai határharcok.

Csernovic. Egy orosz repülő bombával elakarta pusztítani a csernovici állomást és a Pruth hidját, a bombák azonban oélt tévesztettek. Az orosz repülő német repülőgépek üldözése elől Besszarábiába menekült.

Bukarest, május 10. Az Universul-nak jelentik Dorohoinól: Tegnap éjjel az egész besszarábiai határon előrsi és járőrharok folytak, a melyek azonban csaknem szünet nélkül tartottak és igen hevesek voltak. Rággelre az osztrák-magyar nehéz ütegek több helyen megkezdtek a tüzelést, különösen Bojant és Bojan körül levő orosz pozíciókat lötték erősen. Ugyancsak az Universul-nak jelenti Herzába küldött tudósítója, hogy ezek az előrszharok igen kiterjedtek voltak, a melyeknél az osztrák-magyar csapatok sikereket értek el. Az előrszharok nyomán kitejedt kisebb ütközet is az osztrák-magyar csapatok sikereivel végződött. Az oroszok Hounban és környékén nagyobb számú csapatokat vontak össze, hogy eliene szegüljenek az osztrák-magyar csapatok Besszarábiába való benyomulásának. Az oroszoknak sikerült is részben ez a feladatuk, de az osztrák-magyar erők mégis több helyen területeket nyertek és jelentős pozíciókat foglaltak el. Zureniből az alábbi jelentést kapta az Universul: Az osztrák-magyar ütegek bombázása igen heves és mar mulatkozik is az eredménye. Az oroszoknak a helyzete kedvezőtlené vált. Az oroszok sietve szállítják el a Bojanban levő pontonjaikat, éjszakánként pedig podgyasszal megrakott kocsik és municions társzekerek indulnak Bojanból Gogolina felé, a honnét Oroszország belsejébe visznek mindent.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatásos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1915. évi május hó 12-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 33. Az autobus felügyelő bizottságnak javaslata a gáji kombinát lovasuti bérletjegyek árának leszállítása iránt. 34. A tanács előterjesztése a léghűtővel kapcsolatos kiadásoknak fedezése tárgyában. 35. A gazdasági szek előterjesztése a városi rendőrök és tűzoltók részére 1915. évben szükséges nyári ruhák szállítása tárgyában. 36. A m. kir. belügyminiszter leirata, melylyel a közgyűlésnek a viamos közvilágítási szerződés feltételeire vonatkozólag hozott határozatát jóváhagyja. 37. A tanács előterjesztése, elhunyt Kabdebó János dr. helyébe a prostitutiós bizottsága egy új tagnak beválasztása iránt.

Kitüntetett elesett hős aradi tisztek.

(Dekorálta a király a háziezred sebesült századparancsnokait.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 10.

Fájó, örökké vérző sebeket ütött ez a náboru, amelyeket soha semmisenem fog begyógyítani. Sem a legnagyobb orvos, az idő, sem a leghatásosabb balzsam, a feledés, az emlékek halványulása. Ezeknek a sebeknek nem is szabad gyógyulniok, vérezniök kell időfien időkig, hogy figyelmeztetői legyenek az utókornak. Figyelmeztetői kötelességeinkre, azokkal szemben akik vértüket ontották értünk, akik életüket áldozták az ország életéért. Az esetekkel szemben az a kötelességünk, hogy siri nyugalmukat, hozzátartozóik, özvegyeik és árváik, eirtottjaik gondjainak könnyítésével, biztosítsuk. A hadsereg legutolsó Rendeleti Közlönye figyelmeztet bennünket arra, hogy háziezredünk hősi harcaibandusaratása volt a halálnak. Az ezred tisztikarának sorában vágott sűrű rendet és most azok sírját, akik messze idegenben, a csatateren aüsszák örök álmukat, a király, a legfelsőbb hadur feldiszipette. Kitüntetésekkel oszt az uralkodó a háziezred hősi halált halt tisztjeinek. Katona sors és katona szokás, amelyben mementó rejtőzik. Talán még sürkövük sincs azoknak a nőknek, akik személyes bátorságuknak, öntelalozó kötelesség tudasuknak, hazaszeretetüknek nyujtották martir halálukkal bizonyítékát. Talán már el is pusztította az idő sírjuk melől a bajtársak alkotta primitív jelt és kezük ütette néhány szál virágot és zöld galyat, de az ő haláluk ütötte sebek véreznek és ezt a vérzést csak az állam és a társadalom szerető, gondoskodó keze tudja elállítani. Özvegyeik, árváik könnyenek folyása soha sem szünik meg, de a királyi elismerés melé sorakozó gondoskodás az ő sorsukról, könnyüvé fogja tenni a hősök pihe-nését.

A legidealisabb katona, bajtárs, előjáró és ember volt Gillhuber Sávju őrnagy, a kivel a kitüntetett elesett aradi tisztek sorát a hivatalos lap kezdi. A véres grodeki csatában vezette a zászlóalját rettentő tulerőben levő ellenség ellen és egy bajba került raj kiszabadítására tört elő, katonáit akarta kimenteni az oroszok kezéből és ugyszólván egyedül merészkedett az ellenseges állásig. Csapatát utána zudult, de már késő volt, rettentően bátorságu parancsnokukat egy orosz patrull körülvette és elhurcolta. A kardját és revolverét követelték tőle, de ő nem adta és ekkor egyik orosz katona a kezében levő ásóval megoite. Mire a csapat zöme odaért óriási sebektől vérző parancsnokához, már az menthetetlen volt. A gyilkos oroszokat elfogták, Gillhuber őrnagyot a harcmezőn eltemették.

A király most a hadiékítményes III-ad osztályu vaskoronarendet adományozta neki.

Az ezred egyik legnépszerűbb és legszimpatikusabb tisztje volt Winkler Rudolf őrnagy, akinek emlékét örökké kegyelettel fogja őrizni az aradi ur-társadalomnak igen sok tagja, mert tanítója, oktatója, katonai nevelője volt az elesett hős, mint az önkéntes iskola parancsnoka. Emlékszünk, hogy milyen ünneplésnek volt központja, mikor zászlóalját, amely a déli harctéren volt, Aradon át vitte az orosz elé. A halálfejes század parancsnokával, az orosz hadifogságban levő Eitel Károllyal együtt, akit a király most léptetett elő őraggyá, meleg óvációban részesítette őket az aradi közönség. Alig, hogy a harctérre ért a zászlóalj, tőbe

került és kitűnő parancsnoka fején találva egy ellenséges golyó által, a legelső között esett áldozatul.

Emlékét a király azal tartotta meg, hogy az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért a hadiékítményes III-ad osztályú katonai érdemkeresztet adományozta neki.

Parancsnokának tragikus sorsában osztozott annak hűségese segédtisztje, *Malmariés Ignác* főhadnagy, aki *Winkler* őrnagy közvetlen közelében esett el. Ugyancsak vele együtt aldozta fel életét *Wöhl* Károly százados. A déli harcúterén halt hősi halt *Weine* Rudolf főhadnagy. Mindhármuk hősiességének a hadiékítményes III-ad osztályú katonai érdemkereszt adományozásával adózik a király.

Ugyancsak a hivatalos lap közli, hogy a király a hadiékítményes III-ad osztályú vaskorona rendet adományozta *Litschauer* Ede ezredesnek az ellenség előtt tanusított kitűnő szolgálataiért. Megirtuk, hogy az ezredes beteg lett a harcúterén, de nem engedett az orvos parancsának, nem távozott, hanem hordágyon vitette magát a front közelébe s onnan intézte zászlóaljja mozdulatait, addig, míg azt ki nem vonták a tűzvonalból.

A hadiékítményes III-ad osztályú katonai érdemkeresztet kapták *Böjthe* Pál és *Grell* Viktor századosok az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért és ugyancsak ezt a kitüntetést ugyanazon okból *Dragoi* Sándor főhadnagy. Valamennyien a lembergi csatában tüntették ki magukat. *Grell* százados súlyos sérülése dacára sem távozott csapatától és úgyszólván erőszakkal kellett őt a harcúteréről elszállítani. *Böjthe* jobbkezére sérült meg igen súlyosan, mikor századát rohamra vezette.

Burdia Szilárdot lemondának mandatumáról.

(Hadseregszállítási miatt kizárták a munkapártból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 10.

Ma, amikor az országgyűlés képviselőháza megkezdte a legrutább emberi bűnnek, a hadseregszállítási csúszásnak és visszaélésnek megtorlására alkotandó törvény tárgyalását, nyilvánosságra jutott, hogy a Tisza István gróf vezetése alatt álló országos munkapárt kizárta kebeléből egyik országos nevű, nagy tekintélyűnek és befolyásosnak orvondott tagját, *Burdia* Szilárd udvari tanácsost, a karánsebesi kerület országgyűlési képviselőjét. Ezt a kizárást azonban megakasztotta egy még súlyosabb lépés. A képviselő a miniszterelnök határozott utasítására lemondott mandatumáról. A párt vezére kijelentette, hogy *Burdia*, aki hadseregszállítási ügyekben volt részt, erkölcsi inkompatibilitásba jutott és ezzel lehetetlené vált, hogy kerületi újszóba is képviselősége az országgyűlésben. *Burdia*, aki tömeges politikai és iarsadami pályán, tehetsége és ambíciója révén, határozott és zarkans egyéniséggé vált, akinek súlyosai talán az szava volt különösen nemzetiségi kérdéseknél, mindig kiváló üzletembernek mutatkozott, aki nagy vagyonok kezelésére is rátermett. Egy országosnyit földbirtokot, a római vagyonközösség erdőségét is ő kezelte, ami által úrdélyi közgazdasági életben is nagy és előkelő szerepet játszott.

A szűkszavú táviratból, amely jelenti, hogy *Burdianak* le kellett mondania mandatumáról, nem alkothatjuk meg uszta képét az ő hadseregszállítási szereplésének, de azt konstatahatjuk, hogy az egész ország helyestésével találkozik, ha a kormány elnöke az a vezetése alatt álló párt, a legszigorúbb mértéket, a legzigorúsabb szempontokat alkalmazza mindazokkal szemben, akik akár közbizalomból, akár tanács formában kapott állásukat ezekben a súlyos időkben akárcsak úgy használják fel,

hogy az erkölcsi inkompatibilitás szépség hibája ütözködik ki rajtuk.

Mint budapesti tudósintónk jelenti: A képviselőház folyosóin azt beszéltek, hogy *Burdia* nem önszántából mondott le mandatumáról, hanem a munkapárt vesetősége szőlította fel a pártból való kilépésre. A munkapárt intézőbizottsága Tisza István gróf határozott intenciói szerint járt el, mikor *Burdia* a párt elhagyására kényszerítette. A karánsebesi képviselő ugyanis hadseregszállításokban vett részt és a miniszterelnök és a munkapárt az erkölcsi inkompatibilitás kérdését vetette fel *Burdia* szemben. A most lemondott képviselő tüneményes karriert futott be. Egyszerű kecskepásztorból lett Karánsebes polgármestere, később képviselője és udvari tanácsos.

H I R E K. — LEGÜJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

(Táviróda, cenzurázva.)

Amsterdam. A bergeni tengeri csata kinos konsternációt kelt Angliában. A norvég cenzurátalalom oka az, hogy angol hajók megsértették a norvég vizek semlegességét, de a kormány tartózkodik attól, hogy konfliktusba keveredjék Angliával. Norvég és dán források is megerősítik a Wolff-ügynökség jelentését a két angol flotta egymás közti harcáról. Az egyik flotta a Firt of Fort öbölből északkeletnek tartott, a másik a Hebridákól érkezett, hogy megakadályozza német hajóknak kifutását Helgolandból. Az admirális kémeitől értesült arról, hogy német hadihajókat a norvég partokhoz rendelték, hogy feltartóztassák Archangelszk orosz kikötőbe tartó municiószállításokat. Az angol hadihajók közt több olyan hyperdreadnought páncélos cirkáló is volt, amelyeknek árnyékrajza a német hajókhoz hasonlított és a kémények feltűntek a Shetlandról érkező hadihajók heves tüzelést kezdtek a Firt of Fort öbölből jövő flotta ellen. A tüzelést ezek hevesen viszonzták és így keletkezett a borzalmas eredmény, amelynek eltitkolását az angol admirális szigorúan elrendelte.

Konstantinápoly. A *Tanin* leleplezi, hogy Franciaország és Anglia összeesküvést szőtt, amelyet Venizelosz volt görög miniszterelnök irányított a legtöbb török államférfiak és a Goeben elpusztítására. Az összeesküvés célja az volt, hogy lehetővé tegye az entente bevonulását Konstantinápolyba. Az összeesküvés vezető emberei *Sabbah* Eddin herceg, *Sheriff* tábornok, *Sovig* ezredes, *Izmail* képviselő, *Pauss* volt görög követ, *Bukasz* görög tisztviselő, *Nikolaidisz* görög katonatiszt, egy angol admirális és még mások is résztvettek benne. *Kitchener* lord huszezer font jutalmat tűzött ki annak, aki egy török minisztert megöl.

Pétervár. Miklós cár rendeletet intézett *Nikolajevics* Miklós nagyherceghez, aki előtt megelégedését fejezi ki a galíciai sikerek felett és neki a Szent György kardot a gyémántokkal adományozza ezzel a felirattal: „Galícia felszabadításáért”. A délnyugati hadsereg parancsnoka, *Ivanov* tábornok az *Alexander Newski* rendjelet kapta a gyémántokkal.

Róma. Washington olasz gőzöst az aegai tengeren egy angol cirkáló feltartóztatta. A gőzös kénytelen volt fa-, szén- és lisztszállítmányát Lemnoson kirakni.

Páris. A *L'Information* munkatársának a görög király a következő nyilatkozatot tette:

Görögország semleges marad, a meddig érdekei megengedik.

Zographos miniszterelnök így nyilatkozott:

— Ha Törökország egzisztenciája fenyegetve lesz, akkor Görögország is kénytelen közbelépni.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok azt gondolták, hogy a nyugatgalíciai áttöréshez és a beszuki üldözéshez más frontról vontuk el erőinket és ezért az elmúlt napokban Uzsoknál és ettől keletre hevesen támadtak, hogy ellensúlyozzák akciónkat. Az ellenséges támadások összeomlottak, majd Uzsoknál csapatunk meglepetésszerűen léptek fel a turkai vasut mentén. Baligrod irányában és a Sztryj völgyében már hátrvéd harcok folynak.

Német katonák hódolata

az aradi kulturpalota előtt

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 10.

Azon németországi katonai csapatok legénységéből, kik a duklai szoros körüli magyarországi kárpáti harcokban megsebesültek, vagy megbetegedtek: egy rész, mivel magyar földön harcolt és magyar földön ontotta véréf, öt napi orvosi megfigyelésre a munkácsi barakk-kórházba került majd innen a többi magyarországi beteg katonákkal az aradi katonai kórházakba is jutottak gyógykezelés és ápolás céljából. A többi közt 55 németországi katona az aradi vaggongyári katonai kiegészítő kórházban nyert elhelyezést.

Mivel öt napi orvosi gyógyítás után egy részük az ágyat elhagyta, katonai magyar altisztek vezénylete és felügyelete alatt Arad város látnivalóinak megtekintésére indult. A Kossuth-szobor előtt levett sapkával adóztak bámulatuknak és tiszteletüknek. Majd az aradi kulturpalota elé vonultak, ahol a szép kilátás annyira meghatotta őket, hogy tenor, sopran, alt és basszus énekek szerint sorakozva rágyújtottak lelkes hangulattal a „Wacht am Rhein” és „Gotterhalte“-ra. A hamarjában rögtönzött ének dallamára összevergődött közönség tiszteletteljes áhitattal hallgatta a hazafias dallamokban kitejezett „deutsche Liebe, deutsche Freiheit, deutsche Treue, liebes Vaterland, kammget ruhig sein” szövegeket, melyből a német férfiak ereje tündöklött ki.

A kulturpalotából megjelent nők és férfiak csatlakoztak az énekkarhoz s csakhamar le is fényképezték a hazafias és lelkesítő jelenetet. A megvendégelt németországi katonák közül egy kiemelkedett és hamar rögtönzött kezek beszédében egyrészt megköszönte a vendéglátást, másrészt óva intette társait, hogy a vendégséggel erkölcsileg vissza ne éljen senki közülük. Ha elgondoljuk, hogy az itt jelen volt németországi katonák között volt egyéves önkéntes, volt kadett, de tulnyomólag a civil életben földművelő, vagy munkás foglalkozású, vagy levélhordó (Postbus, mint ők mondják) stb., akkor bámullattal kell adóznunk ama műveltségnek és finom viseletnek, melyet ezen németországi alsó néposztály fiairól részéről tapasztalunk, s melyet bátran állíthatunk követendő példának a mi alsóbb néposztályunk fiai elé.

A kórházban is oly szépen és illedelmesen viselik magukat, hogy még tréfából sem hagyja

el rendetlen szó vagy jel ajkukat, sőt az ápolónőket „kedves testvérnek” szólítva, mindent megköszönnek, ha az ápolónők kötelességszerűleg nekik gyógyszerrel nyújtanak, vagy valami felvilágosítást adnak tudakozódásaikra. Általában igen fegyelmezették és illemtudók és mindennel megvannak elégedve. Igaz, hogy a kukoricás kenyérünk nem igen ízlett nekik eleinte, mert szokatlan volt. De megnyugodtak abban is, mert igaznak találták azon védekezésünket, hogy mi a termésünk javát a nagy Németországba küldtük el, s nekünk nem maradt más itthon, mint a kukoricás lisztünk, mi mindnyájan ezt eszünk. Egyébként németországi katonáinkat a lehetséges kedvezményekben részesítik, előzékenységet tanúsítunk irántuk, kapnak a kórházakba beküldve oszonnát, szivarokat, berlini újságokat, amiknek igen örülnek. Megkérdezettvén, hogy meggyógyulásuk után kíváncsiak-e vissza a harctérre? Egyhangulag azt válaszolták karban: „alig várjuk és égünk a vágytól, hogy ismét harcolhassunk” és menydörgésszerűen hangzott el ajkaikról háromszoros „hoch” éltetése a német császárnak és az osztrák császár magyar királynak! Ilyen lelkes hadiakkal a győzelem kétes nem lehet!

— **Kitüntetés.** Ifj. Darvas Lajos tartalékos zászlóst, Darvas Lajos aradi államépítészeti hivatali főmérnök fiát, ezüst vitézségi éremmel tüntették ki a harctéren az ellenség előtt tanúsított bátorságáért.

— **Tíz ponton lehet terményeket fuvarozni Romániából.** Bukarestből jelenük: A román pénzügyminiszter az exportörök sürgős előterjesztésére megengedte, hogy a terményeket szekereken szállíthassák ki az országból az alábbi helyeken: Verciorova, Palánka, Riuiv, Vadului, Giuvata, Pausch, Ojtoz, Cornu-Lunca, Dorna és Basca-Bozinaanál.

— **Előléptetett aradi tisztek.** A király a 33. gyalogezred tisztikarában május elsei ranggal főhadnaggyá nevezte ki *Haiter Henrik*, *Orzechowszky Bódog* hadnagyokat. *Vajda Ferenc* békásabai 101-es tartalékos zászlóst hadnaggyá léptették elő.

— **Híradás orosz fogságból.** Ney Aladár tozmiskai aradmegyei tartalékos, aki Przemysl várában volt és akiről a vár átadása óta hozzá tartozói nem kaptak hírt, ma táviratot küldött, hogy jól érzi magát és Skobelevban Turkesztánban van.

Haszlinger Lajos kadét, *Haszlinger Ferenc* honvédhuzár főhadnagy öccse, aki orosz hadifogságba került, április 18-iki kelettel a következőket írja édesanyjának Aradra:

— **Kedves anyám.** Orosz naptár szerint április 5. óta Orenburgban vagyok fogságban. Egészséges vagyok, csak az bánt, hogy szeretett anyám, *Ferkó*, *Böske* ilyen nagyon távol vannak tőlem. Itt egy iskolában szállásoltak el és husz honvédtiszt társammal vagyok együtt. A határtól 2611 kilométer távolságra vagyok. Keressetek fel a térképen. Mi ujság odahaza.

— **Halálozás.** *Házy Sámuel* 91 esztendőskorában Gyomán meghalt. Temetése kedden, május 11-én délután lesz. Elhunytát gyermekei: *Házy Imre* gyomai főjegyző és *Házy Ferenc* Acsev. tisztviselő gyászolják.

— **Az aradi állami főreáliskolában** az érvégi vizsgálatok május 12-én, szerdán kezdődnek és 21-én pénteken végződnek. A szóbeli érettségi vizsgálatok június 1-én kezdődnek.

— **Wittmann halálos bukása.** Bécsből jelentik: Sulyos gyász érte az osztrák-magyar aviatikát. Egyik legtehetségesebb aviatikusunk, *Wittmann Viktor*, aki már számos bravuros repüléssel tette ismertté és becsültté nevét, tegnap délután hat órakor a bécsi repülőtéren egy főhadnaggyal felszállt. Hosszabb repülés után a gép lezuhant és *Wittmann* holtan huzták ki gépének romjai alól. A főhadnagy sértetlenül maradt.

Wittman Viktor tragikus halálával sulyos veszteség érte különösen a magyar aviatikát, mert a legkiválóbb magyar pilóta volt. Rendkívül fiatalon érte utól szomorú végzete, mindössze huszonhét évet élt. *Wittmann*, aki okleveles mérnök volt, a múlt évben augusztus huszadikán, Szent István napján a rákosi repülőtéren rendezett repülőversenyen magyar magassági rekordot állított fel, amely 1096 méter volt. Időközben mint a bécsi *Lohner* repülőgyár pilótája első díjat nyert az aspernbudapesti magyar-osztrák repülőversenyen. A múlt év áprilisában *Wittman* Bécsből visszatérve a budapesti első magyar repülőgépgyár főmérnöke lett. Legutóbb pénteken repült fel Budapest felett. Körülbelül ezernyolcszáz méter magasságba szállott végig a Duna felett. A múlt évben a százezer koronás *Schicht* díjért pályázott és miután az egész utat a verseny feltételeinek megfelelően tette meg, megbízhatósági díjat kapott. Az osztrák Aeroklub által a múlt év júniusában rendezett III. nemzetközi aviatikai versenyen magassági versenyben egy utassal háromezerhetven méter magasságra jutott. A verseny harmadik napja utassal 3260 méter magasságot ért el, a negyedik napon pedig 3400 méter magasságra jutott. A verseny utolsó napján gyorsasági versenyben harmadik díjat nyert.

— **Száz egyfogatu bérkocsi Aradon.** A város jogügyi bizottsága ma *Vargassy Lajos* polgármester előzeteivel tartott ülésében foglalkozott az új bérkocsi-szabályrendelettel, amelynek tervezetét a közlekedési bizottság tárgyalassa alkalmával ismertettünk. Valamennyi szakaszt változtatás nélkül elfogadta a jogügyi bizottság, csak azt mondta ki, hogy Aradon az egyfogatu bérkocsi száma a jelenlegi 76-ról százig szaporítható, de egyelőre csak tíz újnak kiadását javasolja a törvényhatóságnak. Újtás lesz, hogy a szabályrendelet szerint november elsejétől április 15-ikéig zárt kocsiikkal fuvarozhatnak csak a béraocsisok és hogy hangversenyeknél, színdaraboknál és a vasútra fuvarozásnál előre kell kifizetni a viteldíjat.

— **Egy önkéntes ápolónő tragikus halála.** *Biro Alice*, a Vörös Kereszt nadiékitményes ezüst díszjelmének tulajdonosa, életének huszonkettedik évében május 8-án Budapesten meghalt. Az elhunyt, aki a királyért és nemzetért küzdő sebesült hőseinket ápolta tankadálisan, öntelalkozó szeretettel, nőleányi hivatásának teljesítése közben kapott súlyos betegségét. Az elhunyt temetése május 10-én délután négy órakor volt Budapesten, a honnan Gyöngyöshalászra szállítják és ott a családi sírdobba helyezik örök nyugalomra.

— **Öngyilkos lett a volt debreceni főispán.** *Glatz Antal* volt koalíciós debreceni főispán ma veserak miatt Debrecenben agyonvette magát. *Glatz* az öngyilkosság előtt gyászjelentését sajátkezűleg megírta.

— **Séták a váralléban.** Megirtuk, hogy a vár körül vonuló szép és kellemes fasorban a háború sem akadályozza meg az aradi közönség sétáit. A katonai hatóságok semmi olyan intézkedést nem tettek, amely gátat vetne a kellemes séták elé. Illetékes helyről azonban most azt a figyelmeztetést juttatják a vár körüli fasort látogató sétáló közönséghez, hogy a várfélszigeten foglalatosszódó szerb internáltakat kerülje, velük szóba ne elegyedjen.

— **Marosból kimentett kisleány.** Magyarpécskán szombaton az esti órákban *Szölkösy Károly* magyarpécskai kir. járásbírói tisztségviselő életének kockázatával egy 4 éves kisleányt a Maros folyóból élve kimentett. A kisleány kannával kezében vizet akart meríteni a Marosból, e közben megcsuszott a bele bukott a folyóba. *Szölkösy Károly* magyarpécskai kir. járásbírói tisztségviselő, aki kompban volt, a kis leány segítségére sietett, a kompból kiugrott s utána vetette magát a már víz alá merülő kis leányra s azt élve kimentette. A Maros partján levő közönség élénk ovációban részesítette a bátor életmentőt.

— **Elesett, megsebesült és kitüntetett tisztek.** „A Hadsereg” 7. számú gyönyörű szép képekkel, igen érdekes tartalommal ma jelent meg. A számos igen aktuális kép közül különösen kiemeljük az elesett, megsebesült és kitüntetett tisztek arcképeit, köztük számos aradi tisztét. „Hadsereg” egyes példánya a Máv. pályaudvarán, minden könyvkereskedésben, valamint a kiadóhivatalban, *Ferenczár* 6. alatt 60 fillérért megvásárolható.

— **Pályázat háromszázkoronás segélydíjra.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy az ugynevezett *Goldberger Erzsébet*-féle háromszázkoronás segélydíjat a kereskedelmi miniszter az idén is kiadja. A segélydíjat szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt képesítéshez kötött ipart űzőt magyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fiú esetleg leány) árvaiknak ítéli oda a miniszter. A pályázat összes feltételei megtalálhatók a Kamara irodájában a hivatalos órák alatt (9-10 2-ig). A pályázatokat legkésőbb az év június 10-ig kell benyújtani, a Kamarához.

— **Az Ördögteme.** (Látványos dráma az Urániában.) A kitaláltos, minden vonatkozásában látványos filmek legpompásabb példányát mutatja be a színház. A legfantasztikusabb kép ez, melyet valaha is mozivászonon mutatott, telve szédületes technikai szépségekkel, pazar fényességű interieurokkal, csodás tájakkal. A mielő a színpad vitája és az érdekes környezetben játszódik le a szűzesség, mely egyszerű témájával szinte belakíséri a nézőt a cselekmények egyes szövevényeibe. Egy herceg és egy tancosnő szereimének mozgalmasan érdekes története játszódik le előttünk, a herceg játékszernek tartja a nőt, ez viszont telve nemese érzésekkel komoly ügynek hiszi a fiórt. Ebből fejlődik ki azután a bonyodalom, melynek megoldása megnyugtató és elégtételt szolgáltat. — „*Za la Mortel*” ez az új szenzáció az Urániában.

— **Pályázat odaitélése.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a *Hirschl*-féle *Milleniumi* alapítvány ez év kamatait *Szvác Sándor* állástalan és *Deutsch Rezső* vakága miatt munkaképtelen kereskedelmi alkalmazottaknak ítéli oda.

— **Tavasza megörkelet a szép gyermekokos Fischer Aruházában.** Szabadságtér. Osszenyitató nyári sportkocsi már 16 koronás fejébe gyermekokosok átalakítható 12 koronás fejébe. Mindenkinek érdekében a Fischer Aruházát felkeresni. Fénykép-árvésmény. 227.

— **Tennis, tenisz labdák, footballok, cipők, úszó koflerak, úti készletek, női táskák, kozmetikai és háztartási cikkek, legolcsóbb Hegedüs Gyula cégnél, Arad, Andrássy-tér 15. 191**

— **Egész könyvtárat és bolygyűjteményeket vesz molányos árban Kerpel könyvkereskedése.**

— **Nagy levélpapírvásár Kerpelnél.**

— **35 dekás tabori dobozok Kerpelnél.**

SPORT.

Az Aradi Torna Egylet sportünnepe.
(Az első háborús sportesemény. — Jótékonycálu versenyek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 10.

As aradi Vörös Kereszt Egyletnek ajánlva főljövedelmét szépen sikerült atletikai versenyt és futbal mérkőzést rendezett vasárnap Óvár-téri sporttelepén az Aradi Torna Egylet. Az egyesület buzgó és hozzáértő vezetői megmutatták, hogy a háboru nem námithatja el a sporttevékenységet és ugyanakkor, amidőn azaz tagja a harotéren teljesíti a hazának tartozó kötelességet: fiatal erőkből, a jövő gárdájából szép számmal tud porondra állítani fejlődésképes sportolókat. Nagy és előkelő közönség méltányolta az ATE. vállalkozását és élvezte a verőfényes időben jó pályán összevágó, gyors rendezésben lepergő versenyaszámokat, amelyekben fővárosi atléták is részt vettek.

Az atletikai számok eredménye a következő:

200 méteres síkfutás. 1. Wurfer (Kinizsi.) 2. Kurunci (Törökvs.) 3. Steinfeld (ATE.) **Diszkoszvetés:** 1. Bródi, (ATE.) 2. Vadász dr., (ATE.) 3. Steinfeld, (ATE.) **500 méteres síkfutás:** 1. Zenpon, (ATE.) 2. Knizse, (ATE.) 3. Tormasz, (ATE.) **Súlydobás jobb és balkézszel:** 1. Kovács, (BAK.) 2. Vadász dr., (ATE.) 3. Bródi, (ATE.) **1500 méteres síkfutás:** 1. Király, (Egyetértés.) 2. Gabauer, (ATE.) 3. Zsák (ATE.) **Távugrás:** 1. Steinfeld, (ATE.) 2. Bródi, (ATE.) 3. Vadász dr., (ATE.) **400 méteres síkfutás:** 1. Szerellemhegyi dr., (MAK.) 2. Kurunci, (Törökvs.) 3. Steinfeld, (ATE.) **Gerelyvetés:** 1. Fehér, (ATE.) 2. Murányi, (ATE.) 3. Kovács, (BAK.) **Magasugrás:** 1. Ozigler, (Kinizsi.) 2. Zsák, (ATE.) 3. Fehér, (ATE.) **200-400-800-1600 staféta futás:** 1. ATE. A csapata, Steinfeld, Knizse I., Knizse II., Zenpon.

Az atletikai számok után az aradi Toldi Atletikai Klub birkózói mutattak be érdekes iskolabirkózásokat. A közönség élénk tapsal honorálta a szimpatikus fiatal birkózókat. Ezután Lócs Resz helyettes polgármester az ATE. elnöke adta át ünnepélyesen az atletikai viadal győztesének az ATE. érmeit, megemlékezve arról, hogy a vidéki egyesületek közt az Aradi Torna Egylet vállalkozott először arra, hogy a háboru folyamán atletikai versenyt rendezzen.

Végül az ATE. hadiosapata a temesvári Kinizsi Sport Egyletrel, a vidék legjobb csapatával játszott barátságos mérkőzést. A Kinizsi jól összerakott csapatából a háboru nem vont el sok játékost és legerősebb embereik: Iszer, Takács, Wurfer, Ozigler ezuttal is szerepeltek. Az ATE. hadijátékosai fiatal erők, akik itt-ott bizonytalanul mozogtak és gyakorlisan kapus miatt végül is 7:0 eredménnyel végződött a mérkőzés. Az ATE. régi játékosai azonban ezuttal is megállták helyüket. A mérkőzés nyugodt, szép lefolyású volt.

A sikerült sportünnepe rendezésében Erdélyi Ferenc helyettes titkár és Gugi Zoltán dr. sportigazgató fáradoztak elismerést érdemlő eredménnyel.

NEMZETI SZINHÁZ

Kedd, 1915. évi május 11-én:

Itt először:

A piros ruhás hölgy.

Nagy operette 3 felvonásban.

Kezdés este 8 órakor.

Felvezető szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

Répszeg községben, közvetlenül a vasuti állomás mellett 300 kis hold, kukorica vetésre is alkalmas föld haszonbérbe adandó. Felvilágosítást ad: Dr. Czédly ügyvédi irodája. Arad. 1848

APOLLO
SZINHÁZ.

Május 11., 12-én, kedden és szerdán

A
sztrájk

négyzetes szociális dráma 1 előjáték, 4 felvonásban.

Az előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

1831

„Matteine“

poloska és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobakból sem a butortat, sem semmi más nem távolítottatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz. 1281

Andrássy-tér 8. számú

hátsban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohányfőzsdének alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalában József főherceg-ut 22.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 481

Kalmár József

villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Pályázat.

A Katolikus Háziasszonyok Aradi Egyesületének vezetése alatt álló Cseléd-otthonban egy

igazgatónői állás

szervezetében, ezen állást az egyesület elnöksége pályázat útján óhajtja betölteni.

Pályázhat minden római katolikus vallású s ételesebb intelligens nő, ki a Cseléd-otthon ápoltságának gondosására és vallásos szellemben való nevelésére, valamint megfelelő segéd személyzettel a Városi Árvaház háztartásának vezetésére magában készséget és képességet érez.

Fizetése az Otthonban élvezett teljes ellátás mellett havi 60 korona lesz.

A pályázati kérvény, melyhez a fenti képességeket igazoló okmányok is melléklendők, a f. hó 20-ig alulírottához nyújtandó be.

Keit Aradon, 1915. május hó 7-én.

Dr. Lakatos Ottó 1748

minorita rendfőnök,

a K. H. Aradi Egyesületének elnöke.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára, valamint valódi

lignum sanctum-
tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kap-hatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű- és játék-
áru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Veszek és eladok:

**burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
szappant**

waggontételenként és mmá-
zsánként.

Kalmár Endre
Asztalos- és Chorin-u. sarok.
Telefon 670.

Hirdetmény.

Van szerencsénk t. részvénye-
seink tudomására hozni, hogy a
f. é. május hó 10-én megtartott
közgyűlés határozata szerint a tár-
sasági részvények 20. számú szel-
vényei a mai naptól darabonként
10, azaz Tíz koronával a társaság
pénztáránál (József főherceg-ut 22.)
beváltatnak.

A be nem váltott szelvények a
fenti időponttól számított 5 év
multán a társaság javára elévülnek.
Arad, 1915. május hó.

Aradi nyomda részvénytársaság
igazgatósága.

„Sanitas” szanatorium

fizikalis-dietetikai gyógyintézet és üdülőotthon Versecen (Délmagyarország.)

Vezető orvos: Méhes Lajos dr.

Az intézet külföldi minta szerint ujonnan épült és modernül be van rendezve.
Egyéni gyógykezelés Lahman dr. rendszere szerint. Fény-, lég- és napfür-
dők, vizikurák, gyógygymnasztika, massage, villamos alkalmazások, gyógyszeres
fürdők, különleges diéták és szálló kurák.

A „Sanitas” gyógyintézetben felvétetnek ugy üdülésre szorulóknak, mint idült
betegségekben szenvedők, fertőző betegségben szenvedők és elmebetegék, azon-
ban felvételt nem nyernek.

A „Sanitas” gyógyintézetbeni kezelés különösen a következő betegségek-
nél van javulva:

Mindenféle idegbajok-, a légző szervek bántalmái-, szív- és vérkeringési
bajok, emésztő szervek-, vese-, hólyag- és húgycső betegségek-, sápkór és vér-
szegénység-, köszvény- és csusz-, csont- és izületi bajok-, malária, ugyszintén a
különféle női betegségeknel.

Az intézet a hegyek alján fekszik, a parkban légkunyókkal bir és egész
éven át nyitva.

Mérsékelt árak. Pótdény májustól októberig. Prospektus kívánatra.

ALVÁCZA

kénos hőgyógyfürdő Arad- és Hunyadmegyékhatárán

már megnyilt.

A fürdő, mely a mult szezonban lett ujonnan építve, a modern
kor igényeinek teljesen megfelelően, kitűnő eredménnyel gyógyít:
csuzt, köszvényt, rheumát, csontszut, lobosodást és különböző
női bajokat. Természetes kénos hőforrásai 24-28 és 38°C hő-
mérsékletűek. Közvetlen vasuti állomás. Prospektussal készséggel
szolgál a fürdőtulajdonos.

Zöld főzelékeket

minden minőségben és mennyi-
ségben bárhova legintányosabb
napi árak mellett szállítok után-
vételt

Káli Ferencz

korai főzelék- és gyümölcs-kivi-
teli üzlete

Arad, Asztalos Sándor-uica.

Vidéki megbízásokat aznap el-
szállítok.

Legfinomabb

Petroleum

Étr. 56 fillér.

1011

Braun N. A.

festékraktárában

Arad, Boros Beni-tér 7.

Uránia Színház.

Kedden és szerdán a filmtechnika legnagyobb csodája

AZ

Ördög-táncz

Egy szerelem története 3 részben.

Előadások nem folytatólagosak.

Apró hirdetések.

HÁZASSÁG.

Vagyonos ur asszony
házasság céljából megismerkedne biztos jövedelmű ur emberrel. Leveleket a kiadóhivatalba „Dália” jellegre kér. 1744

OKTATÁS.

Melyik deák, üdülő sebesült, aki kezdő zongorát, perfekt németet tanítani képes, jönne nyaralni két nagyobb fiú mellé vidékre; fürdőszoba, uszoda van. Tudakozódní a kiadóhivatalban. 1749

Genfi származású kisasszony francia órákat ad lakásán is. Cím a kiadóhivatalban. 1689

Parisból

hazatért fiatal hölgy francia társligái órákat vállal. Cím a kiadóhivatalba. 1788

ÜZLETEK.

Egy jömenetelő iparvállalat, gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1725

ALKALMAZÁST NYER.

Gyermeknevelő tisztességes házaspár házmesterek felvételük nagy modern háiban. Cím a kiadóhivatalban.

Deutsches Fräulein

für Nachmittags Stunden wird gesucht zu grössere Mädchen Übung der Sprache. Adresse in der Administration. 1787

3 vagy 4 köcsöp iskolát végzett fiú tanulóknak felvétetik, Weiss Leó könyvkereskedésében. 1780

ALKALMAZÁST KERES.

Vidéki intelligens leány (úgyesen kézimunkázik) gyermekek mellé kocsatért és szerény díjazásért ajánlik. Cím a kiadóhivatalban. 1751

Cséplő gépész!

Nagyobb uradalomba aratási cséplésidőre állást keres. Nagy Jenő Vajdahunyad, Gyár-utca 7. sz. 1745

Fűszerkereskedő segéd

alkalmazást keres azonnaira. Szíves ajánlatokat „Szerény E. Z.” alatt a kiadóhivatalba. 1748

Egy idősebb

fűszerkereskedő tanuló, aki 3 évig volt üzletbe, május hó 15-ére állást keres. Cím Pogána János címen Rossutz János részére, Sajófény. (Csanádmegye.) 1717

Fiatal leány

gyermek mellé ajánlik. Cím Sallágyi Anna, Dobó-utca 4. 1699

INGATLAN.

Eladó

Fácán-utca 6. számú sarokház, minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos-műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladhatók. Értakezhető ugyanott. 1726

LAKÁST KERESNEK.

4 esetleg 5 szobás

modern lakást, magányos háiban, keresek Szabadság-térhez közel augusztus, esetleg november 1-ére. Kedvező feltételek esetén esetleg megvételre. Ajánlatok „Tiszta” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 1746

Butorozott szobát

külön bejárattal 15-étől keres egy éves önkéntes Kápolna-, Pöstenberg- vagy Teleky utcában. Ajánlatok ár és házszám megjelöléssel levélben a kiadóba „Lakás” jellegre küldendők. 1714

KIADÓ LAKÁS.

2 szobás utcai lakás mellékhelyiség-ekkel, vízvezetékekkel, augusztus elejére kiadó Nagy Sándor-utca 5. 1700

Különbejárata

földszinti udvari szoba azonnal kiadó Zoltár-utca 2. szám. 1754

Orosy-utca 8. sz.

alatt teljesen modern 2 szobás lakás központi fűtéssel stb.-vel azonnal kiadó. 1719

Magányos háiban

4 szobás modern ur lakás augusztus 1-re kiadó. Wesselényi-utca 51. sz. Tudakozódní Perényi-utca 8. sz. 1728

Egy

kéttablakos lépcsőházi különbejárata utcai szoba azonnal, vagy május 15-ikére kiadó, Csiky György-utca 9. szám. 1781

Erzsébet királyné körút 18/a. számú ház első emelete, mely modern öt szobás lakásból áll, azonnal vagy 1. évi augusztus hó elejére kiadó. 1646

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladók:

1 homokfutó, 1 hintó e mindenemű gazdasági felszerelések. Bővebbet Arad, Verbos-iroda. 1702

Eladó

egy teljes hálóberendezés Szabadság tér 5-6. sz., I. em. Megtekinthető a déli órákban. 1701

Egy jókarban levő

keresek kut eladó Hajó-u. 2. 1747

Ajánlok

prima raffiát legolcsóbban Roth József, Bótvös-utca 8. Telefon 68. 1708

„Eos”

a világ legjobb színtelen cipőtisztító szere lack és színes bőrcipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Törszében, Apollo mozi mellett. 5161

Vesszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignáts, Szent-Pál-u. 12. 589

Waggonok befodására

kátrányment olcsón szállít Szilágyi és Társa Arad, Béla-tér 2. szám. 1695

Használt tetőpléh eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 1696

Kézírókönyvek

célszerű beosztással Pichler Sándor papír és írószerek kereskedésében Arad Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Nagy jégsekrény

csaknem új főleg kávé vagy vendéglősök részére méltányos áron eladó. Felvilágosítást ad d. e. 11-12 között Leopold Zsigmond Erzsébet körút 22. 1689

Egy „Brassic”-

gyártmányu 16 lóerős csukott fedetű és jókarban levő. automobil igen jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1717

Automobil
hat üléses 12 lóerős tizemképes 2 hintó és 1 fedeles hajtókocsi előnyös árban eladó Roth Ildornál, Asztalos Sándor-utca butorraktár. 1521

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsoról; ugyszintén régiségeket vesz és elad 693

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 944.

Köztözködök . figyelmebe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8331

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.
272-1916. eln. sz.

Hirdetmény.

Közhírre teszem, hogy a katonai erődítési helyeken, valamint az erődítések fölénképfelvételeket felvenni szigorú büntetés tarhe mellett tilos.

Arad, 1915. május 10.

Greén főkapitány.

Tetvek és férgek

ellen legbiztosabb óv- és irtószer

a „PETRIS”-folyadék

(Anisol compositio.)

Párhuzori bekenés által megszabadít — különösen a harcúeren levő katonákat — a kiütéses tifusz-hordozó tetvektől. Tábori csomagolásban (csak a címet kell reáírni) ára 1 korona 60 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájtüszet desinficálja, utóze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével Szárit! Szagtalanít!
Peppo folyadék ára utastással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utastással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)